

ολόκληρον ἐνάγεται· καὶ καταδικάζεται μέν, εἰς δύον μέρος κληρονομεῖ· οὐκ ἐλευθεροῦνται δέ, εἰ μὴ τὸ πᾶν ἀποδοθῇ.

Ἐὰν δύο κληρονόμοι μονί] Παρεθέμητο τοῦ πρώτου Τίτος· τούτου δύο γεγονούσι κληρονόμοι· δόλοις ἡμαστοῖς περὶ τὸ δεπόσιον· δηνατοῖς κατὰ τηνα φεματιώναν ἔκαστον εἰς μέρος ἐνάγεσθαι. τί γαρ εἴ καὶ δέκα μονί παραθεμένου μερισμοῖς, προεξεδατάνησαν ταῦτα καὶ ἐκάτερος εὐπόρει ἀποδούνται τὸ ημίσιον, ἔκαστος αὐτῶν, ὡς εἴησθαι, εἰς μέρος ἐναχθῆσται· οὐδεμίαν γάρ υφίσταμαι ἡμίσιαν, οὐδὲ κατὰ τηνα ἑλπιστοῦνται τὰ ἔμο δίκαια, εὐπόρων ὄντων τῶν δύο. εἰ δὲ παρατεθέντα δύον Τίτον ἐχόντενον ἢ ἐτέρους κατεύσαντος ἡνέσχοντο, ὥς καὶ ἔτερον τοῦ εἶδος ὑπήρχον τοῦ παρατεθέντος, διανέμενον οὐκ ἐπιδέχεται, εἰς δύοληρον ἔκαστος ἐνάγεται, ὡς περ εἰ αὐτοῖς, ἀλλὰ οὐ τῷ τελευτήσαντι παρετεθήτη· τοῦ γαρ ἔκαστον αὐτῶν εἰς δύοληρον ἡμιστηκέναι, τῶν ὁμολογημένων εστί, καὶ τὸ πρώτην τόδε τὸ παρατεθέντεν εἰς δύοληρον, οὐ μὴ ἐγ μέρει ἀποκαθίστασθαι δύναται. ἀπότον γάρ ἐστι λέγειν, ὡς ἐκάτερος αὐτῶν μέρος ἀποδούνται τοῦ δεποσίτου τῆς ἐναγωγῆς ἐλευθεροῦνται. οὐδέλι οὐδὲ ἀφίεται τοῦ δικαστηρίου εἰς ἔξ αὐτῶν ἐναχθεῖς, εἰ μὴ δῷ τὸ δύοληρον· τούτῳ δὲ μὴ ποιῶν καταδικάζεται πρὸ παρτοῦ γερεδιταρίᾳ. ὥστε οὖν ἐνταῦθα δὲ δεποσίτοις ἐχει μὲν εἰς δύοληρον τὴν ἀπεντίνα, μερισμῷ δὲ ποιεῖται τὴν κονδεμνατίνα.

Στεφ. Σημείωσαι, ὅτι καὶ ἐνταῦθα τοὺς δύο τοῦ τελευτήσαντος κληρονόμους φεματίζει πεποικότας τὸν δύον κοινων. εἰ γάρ μη οἱ δύο τὸν δόλον ἐποίησαν, ἀλλὰ εἴς ἔξ αὐτῶν, ὁ μη ποιήσας τὸν δόλον οὐκ ἐνάγετο πατελῶς, ὡς Οὐλπιανὸς ἐν τῷ ι. διγ. τοῦ παρόντος τιτ. φαντ., πλὴρεὶ μὴ ἀπὸ δόλου τοῦ τεστατωροῦ, οὐδὲ εἰσὶ σοι παραδέδοται.

† Ἔγνως ὅπωσιν, ὅτι, εἴναι δόλον οἱ κληρονόμοι ποιήσαντεν, ἔκαστος εἰς δύοληρον εὐθύνεται. ἐνταῦθα δὲ διὰ τὰ νομίσματα αὐτὰ μέρος ἐνάγονται· ἐπὶ δὲ τῷ ἀδιαιρέτῳ εἰς δύοληρον, ὡς περ εἰ αὐτῷ παρετεθήτῃ, ἔκαστος γάρ αὐτῶν εἰς δύοληρον ἡμιστηκέναι, οὐδὲ μ. . . . δ. οὐν τοῦ δικαστηρίου, εἰ μη τὸ πάντα ἀποδοσεῖ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα πρὸ τοῦ μέρος, εἰς δύοληρον μετεῖ, καταδικάζεται. [Seb. a. II. 123.]

† Κατὸν τὴν πρώτην διαιρέσιν τοῦ ἐκβιβασμοῦ τῶν ἐνοχῶν, ὡς ὅταν ἀπατήσαντι παρὰ τῶν κληρονόμων αὐτὰ μέρος· οἷον ὅταν διαθέμενος διολογήσῃ ὅτια χρήματα· ἔκαστος γάρ τῶν κληρονόμων εἰς μέρους αὐτοῦ καὶ απατεῖται καὶ καταβάλλεται. [Seb. a. II. 123.]

εἰ μὴ τὸ πᾶν ἀποδοθῇ] † Κατὰ τὴν τετάρτην διαιρέσιν τοῦ ἐκβιβασμοῦ τῶν ἐνοχῶν· ὡς ὅταν τὸ πρώτην εἰς δύοληρον ἀπατεῖται, εἰς μέρος δὲ καταβάλλεται· οὗτον ἔνθα περὶ εκνικήσεως ἐπεισωτηροῦ σε. παντες γαρ οἱ κληρονόμοι σου παραγγέλλονται καὶ πάντες ἐκδικοῦνται, καὶ ἐνὸς ἀποφυγότος τὴν ἐκδίκησιν, οἱ λοιποὶ ἐνέχονται· ἔκαστος μέτοις αὐτῶν τὸ διαφέρον διδωσιν ἀναλόγως τῇ κληρονομίᾳ· τὸ αὐτὸν ἔστιν, ὅταν ποιήσῃ ἐπεισωτὴ ἐπὶ τοῦ μὴ δοθῆναι μοι τὸν ἄγον· εἰ γάρ μη εἰς δύοληρον διέχει δοθῆναι βιβλιούνται ἡ ποιηή, καὶ ταῖς τῶν κληρονόμων τῷ μέρος αὐτῶν τραπετεύσωσι. καὶ οὔτε τὸ ἐνέχοντον λίνε τὸ τινας τῶν κληρονόμων δοῦναι τὸ ἀρμόζον αὐτοῖς τοῦ κρέος μέρος. [Seb. b. II. 123.]

κγ'. Οἱ ἐναγόμενος περὶ δούλου τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ καλῶς παρὰ τῷ αὐτῷ δικαστῇ καὶ περὶ τῶν τροφῶν αὐτοῦ^{b)}.

πινεῖ περὶ τῶν τροφῶν αὐτοῦ^{c)}] Τουτόστιν, οὐ μόνον τὴν κοντραφίαν δεποσίτοις καὶ περὶ τῶν τοῦ οἰκείου τροφῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ δικαστῇ, καὶ ἀντιθένται κομπενσάτινα μὴ δινηται διαβάτων, παρακατεῖ αὐτὸν ὡς ἐνέχοντος ἐπὶ ταῖς γενομέναις δαπάναις, ὡς βιβ. με. τιτ. β. διγ. εἰ. ξ.

g) Deesse videtur ἀφέται. h) Sic Cod. Coisl. Fabr. περὶ τῶν τροφῶν αὐτοῦ καὶ εἰ.

que eorum in solidum convenitur: et condemnatur quidem, pro qua parte heres extitit: non liberatur autem, nisi res integra reddita sit³⁾.

I) si duo heredes mei] Rem quandam apud Titium depositi: huic duo heredes extiterunt: dolum circa depositum admiserunt. Fieri casu quadam potest, ut quisque pro parte conveniat. Quid enim si decem a me deposita divisent et consumserint, et uterque dimidium dare possit, quisque eorum, ut dictum est, pro parte convenietur: nam nullum damnum sentio, nec iura mea ulla ratione minuantur, si uterque solvendo sit. Si vero discum a Titio depositum conflaverint vel ab alio conflari passi fuerint, vel etiam alia quaedam species deposita erat, quae divisionem non recipit, in solidum quisque tenetur, perinde ac si apud ipsos, non apud testatorem depositum fuerit. Certum enim est, unumquemque eorum in solidum delictum admisisse: ea que res in solidum, nec vero pro parte restituiri potest. Absurdum enim est, dicere, alterutrum eorum parte rei depositae reddita actione liberari. Imo alter eorum, qui conventus est, iudicio non dimittitur, nisi solidum praestet: quo non facto pro parte hereditaria condemnatur. itaque hoc casu depositi actio intentionem quidem habet in solidum, condemnationem autem efficit pro parte.

Stephani. Nota, hoc quoque loco fingi, duos heredes defuncti dolum communiter admisisse. Nam si uterque dolo non fecit, sed alter tantum eorum, cum eo, qui dolo nihil fecit, omnino actio non esset, ut Ulpianus ait dig. 10. huius tituli, nisi ex dolo defuncti, ut ibi tibi traditum est.

Dicidiſti infra, cum plures heredes dolo fecerint, unumquemque in solidum teneri. Hoc autem loco propter pecuniam pro parte conveniuntur: in re autem individualia in solidum, perinde ac si apud ipsum deposita fuerit. Nam in solidum quisque deliquit. Non liberatur ergo iudicio, nisi integrum rem restituat, licet condemnetur, pro qua parte heres extitit.

Secundum primam divisionem executionis obligationum, ut cum petitur ab heredibus pro parte: veluti cum testator certam pecuniam promiserit: a singulis enim heredibus pro parte et petitur et solvitur.

2) si tamen conflaverint vas] Anonymi. Si pallium corruptum vel transformatum vel laceratum, vel res fracta vel scissa, vel tabula rasa pictura reddita sit, adhuc videtur abesse: pretium enim earum rerum magis in arte et opera artificis, quam in re consistit. Quaere lib. 50. tit. 16. dig. 13. 14. Lege et finem tituli.

3) nisi res integra reddita sit] Secundum quartam divisionem executionis obligationum: ut cum res in solidum petitur, pro parte autem solvitur: veluti si evictionis nomine a te stipulatus sim. Nam omnibus heredibus tuis denuntiandum est, et omnes defendant, et uno defungente defensionem, reliqui tenentur: quisque tamen eorum pro parte hereditaria id, quod interest, praestat. Idem est, cum poenam stipulor, si fundus mihi datus non erit: nisi enim totus fundus detur, poena committitur, licet quidam ex heredibus partes suas tradiderint. Nec pignus liberatur eo, quod quidam ex heredibus partem debiti sibi competentem solverint.

XXIII. Qui propter servum depositi actione contentious est, recte apud eundem iudicem cibariorum D. XVI. 3. nomine experitur¹⁾. L. 23.

1) cibariorum nomine experitur] Hoc est, non solum cibariorum servo praestitorum nomine contraria depositi agit, verum etiam apud eundem iudicem. Licet qui commodatum accepit, compensatione uti non possit, tamen rem quasi pignus impensarum nomine retinet, ut lib. 47. tit. 2. dig. 15. 60.

Τοῦ αὐτοῦ¹⁾. Ἀνάγρωθι βιβ. μ. τιτ. σ. διγ. μ. θεμ. γ. περὶ τῶν τροφῶν τὸν ἐνεχυριασθέντος καὶ τοῦ χρησθέντος βιβ. θ. τιτ. β. διγ. καθ.

Στεφ. Σημείωσαι, ὅτι οὐ μόνον τὴν κοντραφίαν δεπόσιτη κύρων ὡς ἀδιπλάνησε περὶ τὸ παρατεθέν, ἵνει δὲ δεποσιτάμιος, ἀλλὰ καὶ δύναται περὶ τῶν τοιούτων δικαιανηστῶν ὑπενήγειν παρὰ τῷ αὐτῷ δικαιατῆ, παρὸ δὲ καὶ ἐνίκηθη τῇ δεπόσιτῃ, κανὸν ἀντιθένται πομπευστῶν μὴ δύνηται. παρὰ τῷ αὐτῷ δικαιατῆ εἴσηται διὰ τὰ εἰσημένα βιβ. β. τιτ. α. διγ. καθ.

† Τουτότιν, οὐ μόνον τὴν κοντραφίαν δεπόσιτου κανεὶς περὶ τῶν τοῦ οἰκετοῦ τροφῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ δικαιατῆ, κανὸν ἀντιθένται πομπευστῶν η̄ ἀντέλλογον μὴ δύναται. [Sch. c. II. 123.]

L. 24. κδ'. Ἐὰν συμφωνήσω τὰ παρατεθέντα μοι ἀπο-D. XVI. 3. δοῦναι, χώρα τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ· καὶ πρὸ ὑπερθέσεως οὐκ ἀπαιτεῖται τύνος, εἰ μὴ ἐξ ἀρχῆς συνεφωνήθη δοθῆναι· εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐπὶ τῶν πίστεις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἐπερωτήσει τῶν τόκων τὸ διφίκιον τοῦ δικαιοτοῦ. εἰ δὲ μὴ τὰ αὐτά, ἀλλὰ τοσαντα συνεφωνήσασι δοῦναι, οὐκ ἐνέχομεν τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ^ρ· καὶ πρὸ ὑπερθέσεως οὐκ ἀπαιτεῖται τόκος, εἰ μὴ ἐξ ἀρχῆς συνεφωνήθη δοθῆται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐπὶ τῶν βόνων φίδες ἀγωγῶν ἰσοδυναμεῖ τῇ ἐπερωτήσει τῶν τόκων τὸ διφίκιον τοῦ δικαιοτοῦ. οὐτος αὐτὸς ἀνάγνωθι^ς 4), ἐπεὶ καὶ δὲ Κύριλλος κατὰ λέξιν οὗτος ἔχει· εἰ εἴη δὲ δεποσιτάμιος, ὅτι τὰ αὐτὰ κορήματα ἀποδίδωμι, δεπόσιτον ἔστι· εἰ δὲ εἴη, τοσαντα, παρεξέρχεται τὴν ἀκοίβειαν τοῦ δεποσιτοῦ καὶ ἀπαιτεῖται τόκος αὐτῷ μορφαὶ καὶ συμφώνων διὰ τῆς δεπόσιτης, οὐ μηρ ἀπὸ συγχρόσεως, εἰ καὶ ἐπὶ τῶν βόνων φίδες ἀγωγῶν τὸ τοῦ δικαιοτοῦ διφίκιον ποιεῖ, οὐσα ἐπερωτήσεις. ταῦτα δὴ καὶ δὲ Κύριλλος· εἰ οὖν οἵτας οὐτοις ἔχει· εἰ εἴη δὲ δεποσιτάμιος, ὅτι τὰ αὐτὰ κορήματα ἀποδίδωμι, δεπόσιτον ἔστι· εἰ δὲ εἴη, τοσαντα, παρεξέρχεται τὴν ἀκοίβειαν τοῦ δεποσιτοῦ καὶ ἀπαιτεῖται τόκος αὐτῷ μορφαὶ καὶ συμφώνων διὰ τῆς δεπόσιτης, αὐτὸς οὖν ἐπί τον παντελῶς καὶ τῷ Κυριλλῷ καὶ τῷ Στεφάνῳ καὶ τῇ ἀκριβεῖ ἔξηγήσει ἐναντίουμενος. Τίτιος ἐπιστολὴν επεμψε Σεμπροῖον ἔχουναν οὗτος. Τοὺς γοῦμους, οὓς παρεθοῦν μοι, Σίζουν τὸν διοικητοῦ τούτους ἀπαρθεμοῦντος, φυλάττεοθει ταρ̄ ἔμοι, διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ἐμὴ γραφεῖσθαι καὶ δηλῶν σοι ποιῶ· οὓς δοποτε ἀνὰ βούληθης, καὶ τότες απαρθεμόσω σοι παραρρήσια. ζητεῖται, εἰ τοκων ἀπαιτησίες εἰσίγεται ἐντεῦθεν. καὶ ἀπειροῦντο Παπιανός, χώραν μὲν ἔχειν τὴν δεπόσιτην. τόδε, εἰ οὕτως συμπεφώνηται, τοὺς αὐτοὺς γοῦμους, οὐ μὴν τοσούτους ἀποδοθῆται· εἰ γάρ τοσούτους, ὑπερθάνει τὸ θέμα τοὺς οὗρους τοῦ δεποσιτοῦ· τὸ γάρ δεποσιτον αὐτοῦ τοῦ παρατεθέντος σώματος βούλεται γίνεσθαι τὴν ἀπόδοσιν. ἐν δὲ τῇ παρούσῃ ζητήσει, εἰ τις εἴτοι, χώραν μὴ ἔχειν τὴν δεπόσιτην, ἐπειδὴ τοσούτους, οὐ τοὺς αὐτοὺς συνεφωνήθη δοθῆναι· (οὐδεὶς δὲ τοῦτο λέγει· ἀρμόσει γάρ η δεπόσιτη, οὐς ὑποτατῶ δηλῶ) οὐκ εὐχερῶς πρὸ τῆς προκατάρχεσθαι καρόντων τόκος ἀπαιτηθῆσται. διὰ τὸ δὲ εἴπον εὐχερῶς, τὰς ἔξις διδάσκει. ἀλλὰ ἔχει τις ἀντιθένται πρὸς τὸ εἰρημένον, ὅτι κατεῖ τούτο ἐπὶ τῶν βόνων φίδες δικαιατητῶν, οὖσον εἰς τὴν τῶν τοκων ἀπαιτησίαν ἀνήκει, τοσαντα δύνασθαι τὸ τοῦ δικαιοτοῦ διφίκιον, οὖσον ἡ ἐπερωτήσης, τοτεστίν, ὥσπερ ἐπερωτήσας τοκων δύναμαι τούτον ἀπαιτεῖν, οὕτω καὶ κανήσας βόνων φίδες δικαιατητῶν, διὰ τοῦ διφίκιον τοῦ δικαιοτοῦ λίψομαι τοκων. ἀλλὰ ἔρουμεν πρὸς ταῦτα, ὡς ἐναρτιοῦται τῇ καλῇ πιστεὶ καὶ τῇ φύσει τῆς δεπόσιτης η τῶν τοκων ἀπαιτησίας, μορφαὶ μὴ γενομένης· οὐ γάρ ὑπεδέξατο δεπόσιτον, εὐεγεργεῖαν καὶ καρόντα καταθέμενος τῷ παραθεμένῳ τὸ δεπόσιτον ὑπεδέξατο. ἀποτον οὖν λέγειν, τοὺς κατατιθέμενον κάριτα τοκων καταβαλεῖν τῷ εὐεργεστούμενῳ. εἰ δὲ γέγονε συμφωνον ἐξ ἀρχῆς τοκων ἐπαναγύμενον, η δεπόσιτη πλατυτεῖσα ἔξει καὶ

Eiusdem. Lege lib. 40. tit. 6. dig. 18. them. 3. et de cibariis servi pignori dati et commodati lib. 9. tit. 2. dig. 29.

Stephani. Nota, depositarium eorum nomine, quae in rem depositam impendit, non solum contraria depositi actione uti, sed etiam apud eundem iudicem eiusmodi impensarum nomine mutuo agere posse, apud quem depositi cum eo actum est, licet compensationem opponere non possit. Apud eundem iudicem dicitur propter ea, quae dicta sunt lib. 2. tit. 1. dig. 22.

Hoc est, non solum contraria depositi agit cibariorum servo praestitorum nomine, sed etiam apud eundem iudicem, licet compensationem opponere non possit.

XXIV. Si pactus sim¹⁾, eadem, quae apud me deposita sunt, reddi, locus est actioni depositi: nec ante moram usurae petuntur, nisi ab initio eas praestari convenerit: quamvis in bonae fidei iudiciis²⁾ eandem vim cum stipulatione usurarum habeat officium iudicis. Si vero convenerit, tantundem, non idem reddi, depositi actione non teneor: nec ante moram usurae petuntur, nisi ab initio eas praestari convenit: quamvis in bonae fidei iudiciis eandem vim habeat officium iudicis, quam usurarum stipulatio. Sic illud lege, cum et Cyrillus ita habeat: si depositarius dicit, se eandem reddere pecuniam, depositum est: si vero dicit, tantundem, egreditur naturam depositi, et usurae ex mora et ex pacto depositi actione petuntur, non etiam, si usus pecunia sit depositarius, licet in bonae fidei iudiciis tantundem valeat officium iudicis, quantum stipulatio. Haec et Cyrillus habet. Si igitur ita, ut dictum est, caput construxeris, et adnotationem Stephani legeris, casum bene intelliges. Si vero ita illud legeris, uti in textu se habet, intelligi plane non potest et Cyrillo, et Stephano, et accuratae interpretationi repugnat. Titius Sempronio epistolam miserat in hunc modum conscriptam. Nummos, quos apud me depositisti, adnumerante eos Sticho actore, apud me esse, hac epistola manu mea scripta notum tibi facio: quos, quando voles, confessim tibi numerabo. Quaeritur, num usurae peti inde possint? Et Papinianus respondit, locum habere depositi actionem. Hoc ita, si id convenerit, cosdem nummos, non tantundem reddi: nam si, ut tantundem solveretur, convenit, egreditur ea res depositi terminos: nam depositum idem corpus, quod depositum est, reddi vult. In hac autem quaestione, si quis dicat, depositi actionem locum non habere, quia convenit, tantundem, non idem reddi (hoc autem nemo ait: nam depositi actio competit, ut infra ostendit), non facile temporis ante litis contestationem usurae petuntur. Cur autem facile dixerit, sequentia docebunt. Sed obiicere dictis quis posset, in bonae fidei iudiciis obtinere, quantum quidem ad usurarum petitionem attinet, ut tantum valeat officium iudicis, quantum stipulatio: hoc est, sicuti usuras stipulatus eas petere possum, sic etiam bonae fidei iudicio expertus, officio iudicis usuras consequar. Verum contra haec dicemus, bonae fidei et naturae depositi usurarum petitionem repugnare, si mora facta non sit: nam qui depositum suscepit, beneficium et gratiam in depositorem conferens depositum suscepit. Absurde igitur dicitur, eum, qui beneficium contulit, usuras solvere ei, in quem illud contulit. Sed si ab initio de usuris praestandis convenit, depositi actio amplificata usurarum

i) Cuius, ignoratur. b) Fahr. ἀνεπιφαλῶς δοῦναι. l) Fabr. αὐτό. Cod. Coisl. αὐτῷ. Prius praepacet. m) Fabr. καὶ ἀνάγνωθι καὶ οὐνταζον. n) In Cod. Coisl. ουμφ..... Fabr. ουμφωνίω. o) Fabr. ἀποδοῦναι. p) Hoc in Cod. Coisl. his legitur et prima pars εἰ δὲ μὴ — δοῦναι ter. q) Fabr. addit: καὶ πρόσσαχις τῷ κώδικι λέγοντι καὶ λέξιν οὕτως. His verbis scholium Fabriti finitur. Est Sch. d. II. 123.

τόκων ἀπαίτησιν. τοῦτο οὖν ἔστι τὸ πρὸ βραχέων εἰσημένον, οὐκ εὐχερῶς. [Initium in Sch. d. II. 123.]

Ἐπὶ τῷ τόκῳ καλῇ πίστει ὁ γωγῶν] † Ὁσον εἰς τὴν τόκων ἀπαίτησιν ἀνήκει, τοσάντα δύναται τὸ τοῦ δικαιοτοῦ ὄφριον ἐπὶ τῷ ὅλῳ καλῇ πίστει ἀγωγῶν, οὖν ἡ ἐπερώτησις τουτοῖς, ὃντεστιν, ὥσπερ δινάμεθα τόκον ἐπερωτῶντες ἀπαίτησαι, οὐτα καὶ κυριούτες βόνα φίδε δικαιοτοῦ διὰ τοῦ δικαιοτοῦ ληγουμέθα τόκον. ἀλλ᾽ ἐπὶ τῆς δεπούτου πρὸ μόρας οὐκ ἀναγκαῖ ἡ ἀπαίτησις τῷ τόκῳ. ὁ γὰρ δεξαμενὸς ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἐδέξατο. ἀπότον οὐν, τὸν ττ) χαρίτας καταθέμενον τόκον καταβάλλειν τῷ εὐεργετήσαντι. τοῦτο νόει, εἰ μηδὲ περὶ τόκων συνεφωνήθη. [Sch. e. II. 123.]

οὐκ ἐνάγομαι τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῇ] Τοῦ Ἐγκατιφ. Ἀλλὰ τῷ δανεισμῷ, εἴγε τῷ πονδερε, νομερο, μενσοῦντα ήσαν τὰ παρατεθέντα, ὡς βιβ. ιβ'. τιτ. α'. διγ. β'. ἔτερον ἐπὶ χρημάτων φραστεῖ, ὡς τὸ ἔξηδιγ. κέ. καὶ βιβ. ιθ'. τιτ. β'. διγ. λα'. ἐν τῷ παρόντι διγέστω.

† Ἐπειδὴ τοὺς ὄφρους ἐπεργάζεται τοῦ δεπούτου· τοῦτο γάρ δῆλοι καὶ βούλεται ἡ φύσις τοῦ συναλλαγματος, αὐτὰς ἐπενα ἀναδίδονται, ἀπέρι ἐλαθερών ὁ δεπούτισμος. ὥστε οὖν κυρίως οὐκ ἔσται παραθήκη. πλὴν ὑποκάτω γνωστεις, ὡς ἀρμάζει ἐπὶ τούτου ἡ δεπούτη. [Sch. f. II. 124.]

κε'. ττ) Ἐὰν ἐν τῷ καιρῷ τῆς μηνοτείας τῆς αὐτεξουσίας μον θηγατρὸς ἡ μετὰ ταῦτα ἓποδέξιαμαι τῷ προσενεγχθέντα αὐτῇ παρὸν τοῦ μηνοτῆρος^{s)}, δικληρονόμος μον, ἀποκλήρου γενομένης^{t)}, καὶ τῇ περὶ ἀποκονθύντων πραγμάτων ἀγωγῇ, καὶ τῇ περὶ παραθήκης ἐνέχεται.

ἐάντινον ἐν τῷ καιρῷ τῆς μηνοτείας^{c]}] Ἐποίησε τις οἰκεῖαν θηγατέρα έμαγκάπταν. Ἐμηνηστεύσατο τις ταῦτην. ἐν τῇ της μηνοτείας ἡμέρᾳ ἥγοντι καὶ μετὰ ταῦτα φανερά προσήγαγεν ὡς δωρούμενος αὐτῇ πράγματα δι μηνοτήρ. ὁ πατήρ ἕπεδέξατο ταῦτα. ἐπελεύθερον, ταῦτην μὲν ἔξυροδεδευταῖς, ἔτερον δὲ γράμμας κληρονόμον. δικληρονόμος τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ ἀδειβάνδομι, ἀλλὰ καὶ τῇ δεπόσουτι κατασχεθῆσαι.

Ἐὰν ἀσφοράγιστα χρήματα παρατεθέντα μοι, ἐφ' ὧ τοσάντα ἀποδοῦναι, δαπανήσω εἰς χρέας μον· μετὰ ἕπερθεον ἐνάγομαι τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῇ ἐπὶ τόκοις.

Ἐὰν ἀσφοράγιστα χρήματα^{a]} διὰ τοῦτο ἐνταῦθα ἀπὸ μόρας, οὐκ εὑδίς ἐξ ἀρχῆς ἀπαίτεται τοὺς ἀπὸ συγχρήσεως τόκους, ἐπειδὴ δὲ ὃν ἀσφοράγιστα αὐτῷ παρετέθη^{b)} καὶ συνέδοξε, μὴ τὰ αὐτὰ, ἀλλ᾽ ἐτεραὶ ἀποδοθῆται, ἔδοξε πολὺν σιωπηρῶν ἐπιτρέπεσθαι τούτων τὴν σύγχρησην, καὶ εἰκότως οὐκ ἀπαίτεται τοὺς ἀπὸ συγχρήσεως, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἀπὸ μόρας τόκους, ὡς καὶ ἐν τῷ καθ. διγέστω μανθάνεις, εἰ γάρ μη ἐπετηρήσῃ τούτων τὴν σύγχρησην, ἀπαίτεται τοὺς ἀπὸ συγχρήσεως τόκους, ὡς ἀπένειπται βιβ. δ. τοῦ καθ. τιτ. λδ. διατ. δ. καὶ ἀπίλως εἰπεῖν, ἐνθα σιωπηρῶν δηλονότι ἐπετρέπῃ τὴν χρήσιν ὁ δεπούτισμος, τότε ἡ τοὺς ἀπὸ συμφώνου τόκους ἀπαίτεται, ἡ τοὺς ἀπὸ μόρας μὴ ἐντιωθῆντος τοῦ καθ. διγ. τοῦ παρόντος τιτ. ἀλλ' ἀναγνωσθεὶ τῇ ἐπεὶ κειμένην παραγγαφήν.

† Ζήτει βιβ. κ. τιτ. α'. κεφ. λα'. πρὸς τὸ τέλος θέματος^f. καὶ μὴ ροι Ἐγνατιωθῇ. ζήτει βιβ. νγ'. τιτ. ε'. θέμα α'. ζήτει βιβ. κγ'. τιτ. α'. κεφ. θ'. καὶ τούτον τοῦ τιτ. κεφ. θ'. μὴ Ἐγνατιωθῇ σοι δὲ τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ θέματος. [Sch. g. II. 124.]

μετὰ ἕπερθεσιν]^{g)} Στεφ. Εἰ τοὺς οἰκείους, φησίν, ὄφρους, ὁ δεπούτισμος παρεξέρχεται, ἀπαίτεται μὲν τόκους, οὐκ εὐεργέως δὲ τουτοῖς, οὐ κατὰ τὴν καθόλου τῆς δεπόσουτι καὶ τῶν ἀλλων συναλλαγμάτων φύσιν, τῶν βόνα φίδε. φύσις δὲ αὐτοῖς, τόκον ἀπαίτειν ἀπὸ συμφώνου η μόρας ἡ συγχρήσεως, ἐπὶ γάρ τῶν βόνα φίδε συναλλαγμάτων τοσούτοις δύναται τὸ ὄφριον τοῦ δικαιογοτος περὶ τῆς τῶν τόκων ἀπαίτησεως, οὖν ἡ ἐστιπούλατον. ἐνθα δὲ παρεξέρνει τοὺς ὄφρους τῆς δεπόσουτι τὸ συναλλαγμα, καθὸ αὐτὸς ὁ παραθέμενος σιωπηρῶς ἔδοξεν ἐπιτρέπειν τὴν χρήσιν, δι' ὧν ἔτερον ἀνθ' ἔτερων ἀποδοθῆται συνεφωνήσεν, οὓς οὐκ ἀπαίτησεται δ

quoque petitionem continebit. Hoc igitur est, quod paulo ante dictum est, non facile.

2) in bona fide iudicis] Quod ad usurarum petitionem attinet, tantum valet iudicis officium in certis bonae fidei iudicis, quantum stipulatio: hoc est, sicut usuras petere possumus, cum eas stipulati fuerimus: ita bona fidei actione instituta usuras per iudicem consequemur. Verum in depositi actione usurae non petuntur, nisi post moram: qui enim depositum suscepit, beneficium dedit. Absurdum igitur esset, eum, qui beneficium tribuit, usuras solvere ei, in quem illud contulit. Hoc intellige, si de usuris nihil convenit.

3) de depositi actione non convenior] Enantiophanis. Sed condicione certi ex mutuo, siquidem res depositae pondere, numero, mensura consistant, ut lib. 12. tit. 1. dig. 2. Aliud in pecunia obtinet, ut dig. sequenti 25. et lib. 19. tit. 2. dig. 31.

Quoniam egreditur ea res depositi terminos: hoc enim vult et significat natura contractus, ut eadem depositarius reddat, quac accepit. Itaque hoc proprie depositum non erit. Verum infra disces, et hoc casu depositi actionem competere.

XXV. Si tempore sponsaliorum¹⁾ filiae meae L. 25. pr. emancipatae aut postea res ei a sposo oblatas suscep- D. XVI. 3. pero, heres meus, filia exheredata, et ad exhibendum, et depositi actione tenetur.

1) si tempore sponsaliorum] Filiam suam quis emancipaverat. Cum ea quis sponsalia contraxit. Die sponsaliorum vel etiam postea sponsus sponsae certas res donandi animo obtulit: quas pater suscepit. Pater mortuus est, filia exheredita, et alio herede scripto. Heres patris non solum ad exhibendum, verum etiam depositi actione tenebitur.

Si pecuniam non obsignatam²⁾ apud me depo- L. 25. §. 1. sitam, ut tantundem redderem, ad usus meos con- D. ead. verterim: post moram³⁾ in usuras depositi actione convenior.

2) si pecuniam non obsignatam] ideo hoc casu ex mora, non statim ab initio usurare ex versione pecuniae in usum suum a depositario exiguntur, quia, cum pecunia non obsignata apud eum deposita fuerit, et convenierit, ut non eandem pecuniam, sed tantundem redderet, tacite usus eius pecuniae ei permisso esse videtur, et merito usurare non ex versione in rem, sed ex mora tantum ab eo exiguntur, ut et dig. 29. discis. Nam si pecuniae usus permisso ei non sit, usurare propter usum pecuniae ab eo exiguntur, ut refertur lib. 4. Cod. tit. 34. const. 4. Et simileiter, si tacite usus permisso est depositario, tunc usurare vel ex pacto, vel ex mora ab eo petuntur. Ne obstarre videatur, quod dicitur themate ultimo dig. 29. huius tituli: sed lege adnotacionem ibi positam.

Quaere lib. 20. tit. 1. cap. 31. circa finem them. 2. nec tibi repugnet. Quaere lib. 53. tit. 5. them. 1. Quaere lib. 23. tit. 1. cap. 9. et huius tituli cap. 29. Ne tibi finis eiusdem thematis obstare videatur.

3) post moram] Stephanii. Si depositarius, inquit, fines suos excedit, usurare quidem ab eo petuntur, non facile tamen, id est, non secundum generalem depositi et reliquorum bonae fidei contractuum naturam. Natura autem eorum est, ut usurare vel ex pacto, vel ex mora, vel ex versione in usum petantur. Nam in bona fidei contractibus, quantum ad usurarum petitionem attinet, tantundem valet officium iudicis, quantum ex stipulato actio. Si vero contractus fines depositi excedit, quia ipse depositor tacite usum eo permettere videtur, quod alia pro aliis sibi redi pactus est, tamen ex usu

g) Fabr. τάξ. r) Fabr. τάξ. rr) κε'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. Quoad sensum L. 25. pr. habet et Sch. h. ad Basil. XI.VII. 1. cap. 30. Fabr. T. VI. p. 207. s) παρὰ τοῦ μηνοτῆρος Cod. Coisl. Deest apud Fabr. t) ἀποκλήρου γενομένης Cod. Coisl. Deest apud Fabr. u) Videatur desesse τὰ χρήματα.

ἀπὸ συγχρήσεως τόκος, ἀλλὰ δὲ ἀπὸ μόδις, ἐπειδὴ δεπόσαιτι
ἔστιν ἡ κανονικηνή, ὡς ἔστιν μαθεῖν ἐκ τούτου ἐξῆς διγ. ὅτι ἐπὶ
τῶν βίσα φίδις ἀγωγῶν καὶ ἀπὸ συγχρήσεως ἀπαιτεῖται τόκος,
πατριαρχόθεν ἔστιν μαθεῖν, φησὶ δέ δὲ Παπιανὸς ἐν τῷ δὲ
φέβους μονοβίβλῳ τιτ. α'. διγ. α'. τον τοῖς ἐπικοίνωνις χρησ-
μένον τον απαιτεῖσθαι, οὐ μὴ τὸν εὖ*) πε-
ποιησθαι, ὡς δὲ Παπιανὸς ἐν τῷ διηγ. τιτ. παρόντος
φησίν. ταῦτα μὲν οὖν δὲ Οὐλπιανὸς καὶ δὲ Παπιανὸς. ὁ μέν
τοι Οὐλπιανὸς ἐν τῷ διηγ. τιτ. α'. διγ. τι. φησίν, τὸν
προσονούσατων οὐ μόνον τοῖς ἀπὸ κεφαλαῖσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ
τοικον απαιτηθεῖσιν συγχρησμάνοντις ἀπαιτεῖσθαι τὸν ἀπὸ συγ-
χρήσεως τόκον, ὅτι, ὅπερ ἐπὶ τῶν στοιχείων ἀγωγῶν ἡ ἐπειδ-
ησθαις ποιεῖ ἡ ἐπὶ τοῖς τοκοῖς, τοῦτο ἐπὶ τῶν βίσα φίδις δικα-
στησιν τὸ οφρίκον δύναται τον δικάζοντος. ἐπὶ τούτον γάρ
οφρίκον τον δικαστον ἀπαιτηθεῖσται τόκος. τι ἔστιν οφρίκον
τον δικαστον; ἐάν γάρ ἀπόροις εἰσεργένθῃ περὶ τούτου κεφαλαῖσιν,
καὶ μηδαμον μηδὲν γένηται τοκον, οὐκέτι ἀπαιτεῖται τόκος,
ιδιαζοντος ἐπὶ αὐτοῖς μηδὲν οὐκέται βιβ. τι. διγ. α'. τον καδ.
τιτ. λβ. διατ. ιγ. ὑπέξεις μοι τηρ τοντέλας αὐτη γάρ περὶ
τηρ τον τοκον απαιτεῖσον οὐ δίδοται οφρίκον τον δικάζοντος,
ὡς δὲ Παπιανὸς ἐν τῷ δὲ ονσούρις μονοβίβλῳ τιτ. α'. διγ. α'.
φησίν.

L. 26. pr. κε'.*) Γυνὴ παρέθετο μοι, ἐφ' ᾧ ὑποστρεφονόσῃ
D. XVI. 3. αντῆ ἀπὸ τῆς ἀποδημίας ἀπόδοθηναι^{*)}. εἰ δὲ συμβῇ
αντῆ τι ἀνθρώπινον, νιψί αντῆς ἐκ προτέρου ἀνδρός.
ἐὰν τελευτήσῃ ἡ γυνὴ ἀδιάθετος, οὐ τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ
τῷ νιψί δίδωσι^{y)} τὴν παραθήκην^{z)}.

εἰ δὲ συμβῇ αντῆ τι ἀνθρώπινον] Τοῦ Ἀρων.
Οἱ λέγων, ὅτι ἐάν συμβῇ μοι τὸ ποτε, θάνατον δηλοῖ, ὡς
βιβ. ν'. τιτ. ιε. διγ. φξβ.

εἰδικά αντῆς] Τοῦ αὐτοῦ. Οὐκ εἰδάγεται ἐκ τούτου παρόν
τῆς παραθεμένης εἰς τὸν νιψόν δορεαν, ὡς βιβ. λβ. τιτ. ε.
διγ. λβ. θεμ. δ. ἀναγνωσθι καὶ βιβ. λα'. διγ. οη. θεμ. κε'.

ἐὰν προτέρους ἀνδρός] Στεφ. Τρόπον, ὅτι ἐκ τούτου
ζύχε παῦδον καὶ ήβούλετο, ὡς καὶ αὐτὸν κληρονομῶντα ἀπαιτεῖ-
ται παρακαταθήκηρυ.

Τοῦ αὐτοῦ. Δῆλον δέ, ὅτι ὡς κληρονόμων γενομένῳ απὸ
τῆς μητρὸς ἀρμότεων ἐρεδιτάριον ίοντος δεπούστουν. τεθεμάτι-
σται γάρ ἀδιάθετος ἡ μῆτη τελευτησαμον, ὡς αὐτὸν εἰς ἀδιά-
θέτον καλεώθαι νιψόν τῆς τελευτησασης.

L. 26. §. 1. Καὶ τόκον ἐκ συμφώνου ἀπαιτεῖ ἡ περὶ παραθή-
D. eod. κης ἀγωγή.

καὶ τόκον ἐκ συμφώνου] Τέτοιος τοιαντίρι εἰς τον
εἰδένετο καντίου. Ἐλαβον καὶ ἔχον εἰς λόγον παρακαταθήκην
τὰ προγεγραμμένα ίον ἀρχήνον μηδιν δημάσια, καὶ πάντα¹⁾
ποιησον καὶ συμφωνον καὶ ὀμολογησον, ὡς προγέγραπται, καὶ
συνερέθηντον κορηγησαι σοι τοκον ἐκσωτης μηδε ἐκσωτον μηρὸς
ὅβιλονς δ. μεχρι τῆς ἀποδημίας παντος τον οφρύν. ἐγενε-
ται, εἰ ἔσοντος τοκον ἐκάστον μηρὸς ἀπαιτεῖσθαι δύναται. καὶ δὲ
Παῦλος ἀπειράνατο, τοῦτο τὸ συνάλλαγμα, περὶ οὐ γένηται
ζήτησις, ὑπερβαίνειν τοὺς οὐρούς τον δεπούστον καὶ διὰ ταντα
κατα τὸ συμφωνον (οὐδὲ γάρ κατὰ τις ἐπεροτησεις), ἐπει
πρὸς ἀπατη τοῦτο ἐγένετο, ἀπαιτηθεῖσται τόκος.

Στεφάνον. Παρεξέρχεται δέ, τῆς χρήσεως δοκούσης οιω-
τηρούς ἐπιτραφθῆται, δι' ὧν μέχρι τῆς ἀποδέσεως παντος τον
ἀργήνου τοκον διδόναι καθ' ἔκστον μωλογει μῆνα, καὶ ἔδοξεν,
ῶστε καὶ μερικῶς ἐπαγγέλλεσθαι καταβολὰς ποιεῖσθαι τῶν
νομιμάτων, μάλιστα τηρ σιωπήρων χρῆσιν ἐπιτρέπειν δοκεῖ.
σημείωσαι δέ, πῶς φησιν, ἐπειδὴ τὸ συνάλλαγμα μὴ καθαρόν
ἔστι δεπούστον, ἀλλὰ παρεξέρχεται τῆς δεπούστοι τοὺς οὐρούς,
δύναται ἀπὸ συμφωνον τοκον ἀπαιτεῖσθαι, ὡς τον συμφωνον
παρὰ τὴν ἀγαθὴν ποιησον καὶ τὴν φύσιν τον συνάλλαγματος
γεγενημένου. τοῦτο γάρ εἴπον καὶ ἐν τῷ κδ. διγ. καὶ ἀπλῶς
επειδὲν, ἐπὶ τῆς δεπούστοι τόκος ἡ ἀπὸ μόδις ἀπαιτεῖται ἡ ἀπὸ
συγχρήσεως, ἐν ἡ μὴ τὴν χρῆσιν ἐπετραπη σιωπήρως ὁ δεπο-
στηρούσιος, τῆς γάρ χρήσεως ἐπιτραπεῖσης οὐκ ἀπαιτεῖται τόκος,
εἰ μη συμφωνον γεγονει ιδικόν, ὥστε καὶ τοκον παρεξέρχεται.

v) Spatium vacuum in Cod. Coisl. w) Sic Fabr. Cod. Coisl. κε'. x) Sic Cod. Coisl. Fabr. ἀποδοῦται. y) Malim
διδωμι. z) Sic Fabr. Cod. Coisl. περιθήκην.

usurae non petentur, sed ex mora, quia depositi agitur, ut sequenti digesto discas. In bona fidei iudiciis et propter versionem pecuniae in usum proprium usuras exigi, ubique disci potest. Ait autem Papinianus libro singulari de rebus tit. I. dig. I. ab eo, qui communis pecunia utitur, usuras exigi, non etiam ab eo ut Pomponius digesto sequenti huius tituli ait. Haec igitur Ulpianus et Pomponius. Ulpianus tamen lib. sequenti tit. I. dig. 10. ait, a procuratore non solum, si sortem, sed etiam si usuras exactas in usum suum converterit, usuras exigi, quia quod in stricti iuris iudicis usurarum stipulatio efficit, id in bona fidei iudicis usurae petentur. Quid est officium iudicis? Nam si sententia de sorte lata sit, et nullibi usurarum mentio facta sit, usurae non amplius exiguntur, cum specialis earum nomine actio non competit, nisi appellatio subsecuta sit, ut referatur lib. 4. Cod. tit. 32. const. 13. Excipias tutelae actionem: haec enim, quod ad usurarum petitionem attinet, officio iudicis non datur, ut Papinianus ait libro singulari de usuris tit. I. dig. 1.

XXVI. Mulier apud me deposuerat, ut ei a pere-
grinatione redeundi restituere: si vero ei aliquid
humanum contingere¹⁾, filio suo²⁾, quem ex priore
viro suo³⁾ suscepere. Si mulier intestata decesser-
rit, non marito, sed filio depositum redditur.

1) si vero ei aliquid humanum contingere] Anonymi. Qui dicit, si quid mihi acciderit, mortem significat, ut lib. 50. tit. 16. dig. 162.

2) filio suo] Eiusdem. Non derivatur exinde do-
natio ab ea, quae depositus, in filium collata, ut lib. 34.
tit. 5. dig. 32. them. 4. Lege et lib. 31. dig. 78. them. 27.

3) ex priore viro suo] Stephani. Finge, eam ex hoc filium suscepisse, et voluisse, ut si heres extiterit, depositum peteret.

Eiusdem. Certum autem est, ei tanquam heredi matris hereditario iure depositi actionem competere. Ponitur enim, matrem intestatam decessisse, ita ut filius defunctae ab intestato ad hereditatem vocetur.

Et usurae ex conventione⁴⁾ depositi actione pe-
tuntur.

4) et usurae ex conventione] Titius eiusmodi cautionem alicui exposuit: Suscepi habeoque tituli de-
positi suprascripta denariorum argenti decem millia, et
omnia faciam et promitto et profiteor, ut supra scriptum
est, et convenit, ut usurarum nomine in singulas libras
singulosque menses, quoad omne argentum reddatur,
quatuor tibi obolos subministrem. Quaeritur, an in
singulos menses usurae peti possint? Et Paulus respon-
dit, eum contractum, de quo quaestio exorta sit, depo-
siti fines excedere: ideoque secundum conventionem
(nec vero secundum stipulationes), quia haec de omnibus
simil inita est, usurae petentur.

Stephani. Excedit autem depositi fines, cum usus
tacite permitti videatur eo, quod usurae in singulos
menses, quoad omne argentum reddatur, dare promisit,
et sicuti promitti quoque videtur, ut pro parte solutio
pecuniae praestetur, ita tacite usum permittere videtur.
Nota autem, quomodo dicat, quoniam contractus purum
depositum non sit, sed depositi fines excedat, ex con-
ventione usurae peti posse, quasi conventio praeter bo-
nam fidem et naturam contractus inita sit. Nam hoc
et dig. 24. dixi: et simpliciter in depositi actione usu-
rae vel ex mora petuntur, vel ex versione in usum
proprium, nisi tacite usus depositario permissus sit.
Nam si usus permissus est, usurae non petuntur, nisi
specialiter de usuris quoque praestandis convenerit:

ώπερ καὶ τὸ ἔνατον δίχα μόδις ἢ συγχρήσεως εἰ συνεφω-
νηθῇ τόκος, οὐκ ἀπαιτεῖται.

*"Εγραψά σοι, ἔχειν σον χορήματα καὶ σὲ ἔχειν
μοῦ^{a)}). ἀπὸ μὲν τῆς ἐπιστολῆς οἰδεμίᾳ τίκτεται^{b)}
ἔνοχη· ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἔχειν μὲν σου^{c)}
τὴν παραθήκην. τοῦ δὲ δικαιοστοῦ ἔστι, δοκιμάσαι, εἰ
ἄφελον ἔγω γείσαι, περὶ ἣν ἔγραψα ἐποφεύλεοθα
παρὰ σον.*

*ἔγραψά σοι^{d)}] Τίτος Σεμπρονίῳ ἐπειμφερεῖ ἐπιστολήν,
ζητούσαν οὐτοις ἔχω παρὸν ὑπὸ λαβῶν χρονίους λίτιδας πλέον
ἡ ἔλαττον δέκα καὶ δύοκον δύο, σάκκους ἐσφραγισμένους· ἐξ ὧν
προσφεύλεται μοι δέκα, ἀπὸ τοῦ Τίτου παρέθεσθε· δύοις καὶ
ἕτεροι· ἀταύτη Τροφίμῳ τοῦ παρείνεοθε· δύοις εἰς τοῦ
λόγου τοῦ ὑμετέρου πατρὸς καὶ εἰς τὸ ἐδαπανῆθη· ζητεῖται,
εἰ ὡς ἐπὶ τῆς τοιούτου προστοποῦ τριῶν χρωμάτων· δύοις εἰς τοῦ
χρημάτου κατὰ τοῦ ταῦτα χρωμάτος. καὶ ἀπεκόνιστο ὁ
Παῦλος, ἐπὶ τῆς τοιούτης ἐπιστολῆς ἐνοχήν μη τίκτεσθαι, ἀπο-
δεῖξιν δὲ εἴναι τῷ παρατεθέντῳ χρωμάτον. εἰ δὲ ὡς καὶ
οὗτος, ὃς τις ἐποφεύλεοθε είπετο, ἐν οἷς ἐπέστειλε, πιστεύεται
ἡ ὡς μή οὐσής αὐτῆς πιθανῆς τῆς χρωφῆς ἀποδεικνύεν ἀναγ-
κάζεται, ὃς μή τοῦ ἀντί ἀπεκόνιστο, ὅπερ ἐπὶ τοῦ
προλαβάνοντος, ἐνθα τις εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ὡς δῆλον εἶναι, ὃτι
πρὸς ἀπόδειξιν οὐκ ἀρκεῖ ταῦτα τὰ γεγραμμένα ἀλλὰ ἀπεκό-
νιστο καὶ λέγει, ὃτι ὁ δικαστής ταῦτα οκοπιοῖει. πρόδηλον οὖν,
ὅσα μεν τις καθ' ἑαυτοῦ χρώματα, εἰς ἀπόδειξιν ουμβάλ-
λεται ταῦτα τῷ ἀντιδίκῳ· οὐκ ἔσται δὲ πιθανός ἵπερ ἑαυτοῦ
χρώματα.*

*Κυριλλ. Οἱ γράφας ἑαυτὸν χρεωστεῖν καὶ χρεωστεῖσθαι
ἀπόδειξιν ποιεῖ τοῦ χρεωστεῖν, οὐ μὴν τοῦ χρεωστεῖσθαι.*

*καὶ σὲ ἔχειν μοῦ^{e)}] Τοῦ Ἀνων. Ἀνάγνωθι βιβ. 17.
τιτ. ε. διγ. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παραγραμμένα.*

*Τοῦ Ἀγρον.^{f)} Τὴν Σημείωσιν, ὅτι ὁ γράφας ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ
χρεωστεῖν καὶ χρεωστεῖσθαι, τὰ μὲν καθ' ἑαυτὸν βεβαίως
ἀπέδειξε, τὰ δὲ υπὲρ ἑαυτοῦ οὐ πάντας. καὶ πότε τις^{g)} προ-
φέων ἔγγραφον δύναται, μηδ στοιχεῖν αὐτῷ ἐν μέρει, ἀνά-
γνωθει^{h)} βιβ. 18. τιτ. γ'. διγ. μη. θέμα παρατελεῖται. καὶ
βιβ. λη. τιτ. α. διγ. λη'.ⁱ⁾ φησὶν δὲ Πομπάνιος^{j)}. [Sch. h. II. 124.]*

*Τὴν Σημείωσιν, ὅτι, ὅσα τις καθ' ἑαυτοῦ χρώματα, δύναται
προφέρεσθαι καθ' αὐτοῦ εἰς ἀπόδειξιν· ὅσα δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ,
ταῦτα οφείλει ζητεῖν ὁ δικαστής. [Sch. h. II. 124.]*

*κε'.ⁱ⁾ Δούλῳ ἀλλοτρίῳ ἔξεγάμησα θνητάρεα μον-
ὑπεξοντίαν, καὶ δεδωκὼς αὐτῷ προῖπα παραθηκαόταν
ἔλαβον. καὶ ἀπέθανον ἐπὶ τῇ θνητάρῃ κληρονόμω. καὶ
ὁ δοῦλος ἐτελεύτησεν. ἡ μὲν προῖπος οὐ συνέστη· ἔχει
δὲ ἡ θνητάρη κατὰ τοῦ δεσπότου τὴν περὶ παραθήκης
ἀγωγὴν περὶ τοῦ πεκοντίου.*

*δούλῳ ἀλλοτρίῳ^{j)}] Τίτος ἔχων θνητάρεα ἑπτεξοντίαν
Σέλινον εἰπεῖται Παμφίλῳ τινὶ οἰκετῇ Μαιεύου, ἀγνώστῳ
οὐκέτι τίναι, συνῆψε πρὸς γάμον, δεδωκὼς τινὰ λόγῳ
προικος ὑπὲρ αὐτῆς· ταῦτα δὲ λαβῶν Παμφίλος ζειρόγραφον
ἔξεσθει, ὡς ἐπ' ὄντας δεποτιαῖον ἔχει ταῦτα παρὸν ἑαυτῷ,
οὐδεμίας γενομένης ὑπὸ Μαεύου παραγγέλλειν, ὡς ἐγενέθει
μαθεῖν Τίτον, ὡς οἰκετής ἔστιν ὁ Παμφίλος. ἐτελεύτησεν ὁ
Τίτος, ὁ τῆς κόρης πατέρος, ἔτιτα καὶ Παμφίλος ὁ οἰκετής.
Ζητεῖται, ποιεῖται ἀγωγὴν ἡ Σέλινα ὡς κληρονομήσασα τοῦ πατρὸς
ἐπὶ τῇ τοῦ παραγμάτων ἀνάληψει ἔχει κατὰ Μαεύου. καὶ
ἀπεκόνιστο ὁ Παῦλος, ἀγωγὴν μηδ μερικῶν εἶναι ὡς ἐπὶ προ-
κόπος· τίνη δὲ δε πεκοντίο δεπόστη πρὸς ἀνάληψιν τῶν παραγμά-
των κατεῖσθαι κατὰ τοῦ Μαεύου.*

*τὸν δε εἰς προῖπα δοθέντων αὐτῇ ζειρόγραφον δοῦλος ἔξεσθει,
ὡς ἐπ' ὄντας δεποτίον ἔχει ταῦτα παρὸν ἑαυτῷ. καὶ περὶ
προικος μὲν ἀγωγὴν μηδ εἶναι τῇ κόρῃ κατὰ τοῦ δεσπότου*

*sicuti et per contrarium, si citra moram vel versionem
in usum proprium de usuris praestandis convenerit,
usurae non petuntur.*

*Scripsi tibi⁵⁾, habere me pecunias tuas, et te L. 26. §. 2.
meas⁶⁾). Ex epistola quidem multa nascitur obligatio D. XVI. 3.
sufficit autem ad probationem rei apud me depositae. Iudicis vero est, aestimare, an id probare
debeam, quod scripsi a te mihi deberi.*

5) scripsi tibi^{j)} Titius Sempronio literas misit, in hunc modum conscriptas: Habeo a vobis auri libras plus minus decem et lances duas, saccum signatum: ex quibus decem mihi debentur, quos apud Titium quendam deposuisti: item alias decem, quos apud Trophimum quendam deposuisti: item ex ratione patris vestri decem et quod excurrit. Quaeritur, an ex huiusmodi scriptura obligatio aliqua pecuniae nomine adversus eum, qui haec scripsit, nascatur. Et respondit Paulus, ex eiusmodi epistola obligationem non nasci, probationem autem esse pecuniae depositae. De eo autem, utrum ei, qui in epistola sibi deberi scripsit, fides habeat, an, quasi scriptura fides haberet non possit, probare illud cogatur, Paulus non amplius idem respondit, quod in praecedentibus, ubi quis adversus se dixit: certum scilicet esse, talem scripturam ad probationem non sufficiere: sed respondit et ait, iudicem hoc aestimatur. Certum igitur est, quae quis adversus se scripsit, ea adversario ad probationem prodesse: non autem fides habetur ei, quod quis pro se scribit.

Cyrilli. Qui se debere et sibi deberi scripsit, probat quidem, se debere, nec vero, sibi deberi.

*6) et te meas^{k)}] Anonymi. Lege lib. 13. tit. 5.
dig. 24. et que ibi admotata sunt.*

Anonymi. Nota, eum, qui in eadem epistola scripsit, debere se, sibique deberi, liquido quidem adversus se probare, pro se ipso autem non utique. Et quando quis proferens instrumentum possit pro parte non stare ei, lege lib. 34. tit. 3. dig. 48. thema penultimum, et lib. 38. tit. 1. dig. 39.

Nota, quaecunque quis adversus se ipsum scripsit, ea adversus eum ad probationem proferri posse: quaecunque vero pro se, iudicem aestimare debere.

*XXVII. Servo alieno^{l)} filiam meam, quam in L. 27.
potestate habebam, in matrimonium collocavi, et dote D. cod.
ei data, cautionem tituli depositi factam accepi: et
decessi filia herede relicita. Servus quoque decessit.
Dos quidem non constitit²⁾: filia autem adversus
dominum depositi actionem de peculio habet.*

I) servo alieno^{j)} Titius, cum haberet filiam in potestate Seiam, Pamphilo cuidam, servo Maevii, ignorans eum esse servum, in matrimonium collocavit, quibusdam dotis nomine pro ea datis. His acceptis Pamphilus chirographum exposuit, quo ea se titulo depositi habere professus est, nulla denuntiacione a Maevio facta, ut Titius inde cognoscere posset, Pamphilum servum esse. Titius, pater puellae, decessit: decessit postea quoque Pamphilus servus. Quaeritur, quam actionem Seia, quae heres patri extitit, ad res repetendas contra Maevium habitura sit. Et Paulus respondit, nullam quidem de dote actionem esse: depositi autem de peculio ad res repetendas cum Maevio agi.

Cum filiam in potestate haberem, eam Pamphilo cuidam, servo Maevii cuiusdam, in matrimonium collocavi, ignorans eum servum esse. De his, quae in dotem filiae data erant, chirographum servus exposuit, profesus, ea sub titulo depositi apud se habere. Et de dote

*a) Sic Cod. Coisl. Fabr. mo. b) Cod. Coisl. add. ἡ, quod melius apud Fabr. deest. c) Sic Cod. Coisl. Fabr. soi.
d) Idem schol. habet Fabr. non praefixo Anonymi nomine. Exhibitetur e Cod. Coisl. e) πότε τις Cod. Coisl. Deest apud
Fabr. f) Fabr. praefigit zat. g) Fabr. βιβ. λη'. τιτ. γ'. κ. η'. θέμα παρατελεῖται. καὶ βιβ. λη'. τιτ. α'. κ. η'. h) φησίν
δ Πομπάνιος Cod. Coisl. Deest apud Fabr. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. κε'.*

δῆλον¹ οὐδὲ γάρ συνέστη ἡ προῖξ, ἵνα ἔχῃ τὴν περὶ προιόντος καὶ διὰ τοῦτο δέδοται αὐτῇ κατὰ τὸν Μαενίου ἡ δὲ πεκουλή ἐπὶ τῷ δεποσίτῳ. [Sch. i. II. 124.]

† Οὐδεμῖς γάρ γενομένης ὑπὸ Μαενίου¹⁾ παραγγελλαῖς, ὥστε μαθῖεν με, ὡς εἰκετῆς ἐστὸν ὁ Πάμφιλος πατητὸς εἰπεῖντον· εἶτα καὶ Πάμφιλος ὁ οἰκέτης. ζητεῖται, ποὺν ἀγωγὴν ἔξει κατὰ Μαενίου ἡ χυνὴ ὡς κληρονομήσωσα τὸν πατρὸς ἐπὶ τῇ τῶν πραγμάτων ἀναλήψει²⁾; [ἔξει κατὰ Μαενίου]¹⁾ καὶ ἀπεκρίνατο ὁ Παῦλος, ἀγωγὴν μὲν μηδεμίᾳ εἰναι ὡς ἐπὶ προιώ, τὴν δὲ δὲ πεκουλῶν δεποσίτου πρὸς ἀναλήψων τῶν πραγμάτων κανεῖνθα κατὰ Μαενίου. [Sch. i. II. 124.]

† Διάφορον τὸ παγὸν κεφ. πρὸς τὸ κεῖ. διγ. ἔκει ὄητῶς συνεφονήθη τῷ νιῶ τῇ παραθήη²⁾. ἐνταῦθα δὲ οὐδὲν ἐφέδη τοιούτον· καὶ διὰ ταῦτα ὡς κληρονόμος ἐνάγει ἡ θυγατῆρ τὴν δεποσίτου δὲ πεκουλῶν.

ἡ μὲν προτέξ οὐ συνέστη] † Ότι οὐδὲ γάμος μεταξὺ δούλων καὶ ἑλευθέρων. Θεμάτιον δέ, μὴ ἐν εἰδόντει τὸν δεσπότου τὴν θυγατερανανέχθηται³⁾ οὐτὸς γάρ το⁴⁾ κειμενος σημανέει. εἰ γαρ ἂν τότε καὶ ὁ γάμος συνιστατο, καὶ ἡ προῖξ ἐθεματίζετο προσφορώτατα. [Sch. k. II. 125.]

L. 28. κη'.³⁾ Εἴτε⁵⁾ τόκον ὁ τὴν παραθήκην λαβὼν ἐκ D. XVI. 3. τῶν παρατεθέντων αὐτῷ λάβῃ⁶⁾, ἢ⁷⁾ συγχρίσεται⁸⁾ τοῖς παρατεθέσιν, δίδωσι τόκους. τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν⁹⁾ καλῇ πίστει ἀγωγῶν.

εἴτε τὸ οὐτως] Κούντος ἔγραψε ἐπιστολὴν ἔχονταν οὖτας· τὰ κεῖ, ἀνταὶ εἰναι παρ' ἐμοὶ ηθονήθης, γνώσιτόν σου καθίστημι διὰ ταύτης τῆς ἐπιστολῆς, εἰς τὴν ἐμὴν περιελημέναν φροντίδα· ἐφ' οἷς προσοῦν ποιησομαι, ὡς μὴ εἴναι ταῦτα ἀργά, τοιτέστιν, ὅπως τόκους τοιων λαβῆται. ἔγητήθη τούνν, εἰ ἐκ ταύτης τῆς ἐπιστολῆς ἀπαιτεῖσθαι δύνανται τοῖοι; καὶ ἀπεκρίνατο ὁ Σκαεβόλας, ἐποφεύλεσθαι τόκους διὰ τὴν καλὴν πότιν, εἴτε ἐξ ἑταῖρον ταχηστασιανέσθαι διεβέν, εἴτε αὐτοῖς εἰς οἰκεῖας τούτοις συνεχογόντα.

Στεφ. Εἰ γάρ μήπων ἔλαβεν τόκον, μηδὲ συνεχογόντα τοῖς νομίσμασιν, οὐν ἀπαιτηθήσεται τόκους· οὔτε γάρ συνεφονήσοι, τόκους αὐτῶν διδόναι, ἀλλὰ φροντίδα τέθεσθαι τοῦ μη ἐναι ἀργὸν τὰ νομίσματα. εἰ γάρ πάντως ὑπέσχετο τόκον διδόναι, τοτε, ἐπειδὴ καὶ ἐνταῦθα παρεκβάνει τὸν ὄφον τοῦ δεποσίτου τὸ συνάλλαγμα (εἴτε γάρ, ὅτι εἰς τὸν λόγον τοῦτον περιῆλθε τὰ νομίσματα), πάντως ἀπέτειντο τοὺς ἀπὸ συμφώνου τόκους διὰ τῆς δεπόσιτη, ὡς εἴπειν ἐν τῷ κεῖ. διγ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ συγχρόνεως καὶ ταῦτα πνὸ μόρας ἀπαιτεῖται τόκους, ἐπειδὴ ἴδιως εἰπεν, σπουδώσω, μη εἴναι σοι ἀργὸν τὰ νομίσματα, τουτέστιν, δοθῆται σοι τόκον.

† Θεμάτιον οὐτως. Πέτρος ἐπιστολὴν ἔγραψε Παύλῳ οὐτως· φροντίδα ποιοῦμαι τῶν παραγάν¹⁰⁾ οοῦν παρατεθέντων μοι, ἐφ' ὃ μη εἴναι αὐτὸν ἀργόν, τοιτέστιν, ὅπως τόκους τούτων λαβῆται. ἔχει οὖν ἔνοχον ἐπ' ἔνεισος ὁ Παῦλος τὸν Πέτρον ἐν τοῖς τοκοῖς· ἄλλως γάρ εἰ θεμάτιος, ἐνταῦθα τῷ κεῖ. περιῆλθε τοιτοῦ τοῦ τίτλου, διὰ τὸ τὴν ἐπιστολὴν ἀπέτειντο τοῦτον τοῦτον τοῦτον τοῦ τίτλου, διὰ τὸ τὴν ἐπιστολὴν ἀπόδειξις κατὰ τὸν γράμματος, οὐς ἔχει παραθήη¹¹⁾. [Sch. I. II. 125.]

† Ζήτει βιβ. αγ'. κεφ. ἵ. τιτ. γ'. θέμα β'. καὶ βιβ. ιδ. κεφ. ιζ'. καὶ πρὸς ὑπερθέσεως βιβ. ιδ. κεφ. ζ'. καὶ αγ'. θεμ. β'. τοῦ α'. τιτ. καὶ ἀπὸ ὑπερθέσεως, καὶ οὐ συγχρήσται, ὡς κεφ. λε'. τοῦτον τοῦ τιτ. φησί. [Sch. I. II. 125.]

L. 29. pr. κη'.¹²⁾ Εἳστιν δὲ¹³⁾ λαβὼν ἀργύριον¹⁴⁾ ἡ¹⁵⁾ σάκχον D. eod. ἐσφραγισμένον παρ' ἐμοῦ, χοήσηται αὐτῷ παρὰ γνώμην μον, ἐνέχεται τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῆ, καὶ τῇ περὶ αἰλοπῆς εἰς τὸ διπλάσιον ἀγωγῆ.

ἐὰν δὲ λαβὼν ἀργύριον] Κυρφᾶ. Εἰ τὰ ἐσφραγισμένα ψηλαφήσῃ δεποσιτάριος, καὶ φούρτι κατέχεται.

† Θεμάτιον δὲ οὐτως· εἴστι μὲν ἀσφράγιστον λάβῃ τι

¹⁾ Sic lege ex scholio Cod. Coisl. Fabr. ἐπὶ τῷ βιβλ. ²⁾ k) Fabr. τοῦ παραγάντος ἀναλήψεων τῶν πραγμάτων; Lege τῶν πραγμάτων ἀναλήψεων; auctoritate Cod. Coisl. ³⁾ Εἴτε κατὰ Μαενίου unicus inclusi, cum Fabr. his habeat, et iam paulo ante legatur. ⁴⁾ Lege περὶ τῆς ἀποδόσιος τῆς παραθήκης. ⁵⁾ Adde τό, quod omittit Fabr. ⁶⁾ mm) Ita Fabr. Cod. Coisl. κεῖ. In Syn. est p. 155. et apud Harm. III. 9. §. 4. ⁷⁾ n) Syn. εἰ δέ. ⁸⁾ o) Harm. λάβοι. ⁹⁾ Harm. εἴτε αὐτός. ¹⁰⁾ g) Syn. ουγχρόγονται. Leucl. in marg. ουγχρόγονται. ¹¹⁾ τῶν ex Harm. inserui, licet in reliquis desit. ¹²⁾ s) Fabr. περὶ. Sed legendum παρά. ¹³⁾ t) Sic Fabr. Cod. Coisl. κεῖ. In Syn. p. 155. ¹⁴⁾ ὁ deest in Syn. ¹⁵⁾ v) Sic Cod. Coisl. Fabr. et Syn. ἀργυρον. ¹⁶⁾ w) Sic recte Fabr. et Syn. Cod. Coisl. εἰ.

quidem actionem puellae contra dominum non esse, palam est: nec enim dos constitut, ut de dote actionem habeat: ideoque ipsi aduersus Maevium depositi actio de peculio datur.

Nulla enim a Maevio denuntiatione facta, ut innotesceret mihi, Pamphilum servum esse, pater decessit: deinde quoque Pamphilus servus. Quaeritur, quam actionem mulier, quae patri heres extitit, ad res repetendas contra Maevium habitura sit? Et Paulus respondit, actionem quidem de dote nullam esse, sed depositi de peculio ad res recuperandas cum Maevio agi.

Hoc caput differt a dig. 26. Ibi enim nominatim de deposito filio restituendo convenerat: hoc autem loco nihil tale dictum est: et ideo filia quasi heres agit depositi de peculio.

2) dos quidem non constitut] Quia neque nuptiae sunt inter servum et liberam mulierem. Finge filiam ignorante domino coniunctam. Hoc enim textus ostendit. Si enim dominus scivisset, et nuptiae consistenter et dos fuisse recte diceretur.

XXVIII. Sive usuras¹⁾ is, qui depositum suscepit, ex deposito perceperit, sive res depositas in usum suum converterit, usuras praestat. Idem et in ceteris bonae fidei iudiciis obtinet.

1) sive usuras] Quintus epistolam scripsit in hunc modum: Viginti quinque nummos, quos apud me esse voluisti, notum tibi hac epistola facio, ad ratiunculam meam pervenisse: quibus prospiciam, ne vacui sint, id est, ut usuras eorum accipias. Quaesitum igitur est, an ex ea epistola usurae peti possint? Et respondit Scaevola, usuras propter bonam fidem deberi, sive ab alio, cui pecuniam credit, usuras perceperit, sive in usum suum pecuniam converterit.

Stephani. Nam si usuras nondum percepit, nec pecuniam in usum suum convertit, usurae ab eo non exigentur: neque enim promisit, se usuras daturum, sed se curam habiturum, ne pecunia otiosa sit. Nam si omnino usuras se daturum promisisset, quia hoc casu contractus depositi fines excedit (dixit enim, ad rationes suas pecuniam pervenisse), omnino usurae ex pacto depositi actione ab eo peterentur, ut dig. 26. ait. Ideo autem propter versionem pecuniae in usum suum ante moram quoque usurae ab eo petuntur, quia specialiter dixit, se curam habiturum, ne pecunia otiosa sit, hoc est, ut usurae tibi praestentur.

Speciem sic propone. Petrus epistolam scripsit Paulo in haec verba: Curae habeo, ne pecuniae a te apud me depositae otiosae sint, hoc est, ut eius pecuniae usuras feras. Petrus igitur Paulo usurarum nomine tenebatur: nam si aliter speciem fingas, cap. 24. huius tituli repugnabis, quod nulla in epistola stipulatio continetur. Illic epistola probat adversus eum, qui scripsit, se depositum habere.

Quaere lib. 23. cap. 10. tit. 3. them. 2. et lib. 14. cap. 17. etiam ante moram, lib. 14. cap. 7. et 13. them. 2. tit. I. et a die morae, licet eam in usum suum non converterit, ut ait cap. 36. hui. tit.

XXIX. Si is, qui argentum¹⁾ vel sacculum signatum a me accepit, eo me invito usus sit, depositi et furti in duplum actione tenetur.

1) si is, qui argentum] Cyrilli. Si res signatas depositarius contrectaverit, furti quoque tenetur.

Speciem autem sic finge. Si quidem quid non signata

παρὰ τοῦ παρατιθέντος^{x)}, καὶ χρήσηται αὐτῷ, πινεῖται ἡ περὶ παραθήκης ἀγωγή· εἰ δὲ ἐσφραγισμένον, πινεῖται ἡ περὶ πλοπῆς. [Sch. m. II. 125.]

Ο γνώμη τοῦ παραθεμένου χρησάμενος^{y)} τοῖς παρατεθέσιν αὐτῷ, δίδωσι τόκον, ὡς ἐν τοῖς λοιποῖς καλῇ πίστει δικαστηρίοις.

ὅ γνώμη τοῦ παραθεμένου] Τοῦ αὐτοῦ^{z)}. Εἰ κατὰ κλείσιν μονοὶ οἱς παρεθέμην σοι νομίσμασι χρήση, ἀπαιτῶ τόκον.

Τρόπον, ὅτι οὐ προσῆκεν αὐτῷ διεποιητάριος, ἀλλ᾽ ὁ παραθεμένος εἶπεν αὐτῷ ἐκόντι χρησασθαι, ἐπεὶ δάνειον ἦν, ὃς βιβ. iθ'. τιτ. α'. διγ. iθ'.

Στεφ. Τὴν ἐπιτροπὴν νόμον μηδὲ οὔτε, τοῦ παραθεμένου ἴδιως ἐπιτροπάτος τὴν χρήσην καὶ εἰπόντος, χρήσαι· ἡ γὰρ ὥν δάνειον ἦν καὶ στοιχεῖα ἀγωγή, καὶ ἀντεπωτήτος τόκος οὐκ εἶχεν ἀπάτην· ἀλλὰ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς χρησεως ἐκ τῆς ἑρ-ροιας αὐτοῦ δέξεται· τυχόν γων ὁ παραθεμένος εἶπεν, ὅτι τοσαῦτα μοι ἀποδίδως κατὰ τὸ εἰφημένον τῷ Παπιανῷ ἐν τῷ καθ. διγ.

λ'. a) Ἐάν ὁ τὸν τὴν παραθήκην λαβόντα ἔγγυη-σάμενος καταδικασθῇ εἰς τὴν ἀποτίμησιν τῆς δίκης, γίνεται τὸ πρᾶγμα τοῦ τὴν παραθήκην^{b)} λαβόντος.

χ' ινεται τὸ πρᾶγμα] Στεφ. Τοῦτο νόμον, ἐνθα ἐν νομῇ τοῦ πράγματος ἢ ὁ δεποιητάριος, ὅτε καταδικασθεῖει ὁ ἔγγυης τὴν τὸν πράγματος κατεβαλεν διατίμησον· καὶ γὰρ αὐτοὺς πρωτοτύπους ὁ δεποιητάριος κατεδικασθῇ καὶ κατέβαλε_γ οὐκ ἄλλος ἐχέντει τὸν πράγματος δευτότητα, εἰ μὴ ἐν γομῇ τοῦ πράγματος ἦν, ὅτε κατεδικασθῇ καὶ κατέβαλεν, ὃς ἔστιν μα-θεῖν εἴ, ὃν ὁ Παῦλος ἐν τῷ β'. τῶν δὲ ἰονδίκους βιβ. τιτ. α'. διγ. με'. φησίν.

Τὸν Ἀνοιγόν. Οὐχ ἀπλῶς γίνεται τὸ πρᾶγμα τοῦ δεπο-σιαρίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν κειμένην διάστιχον βιβ. σ'. τιτ. α'. διγ. με'. με'.

λα'. c) Ἐάν τις ὑποπεσὼν ἐγκλήματι κεφαλικῷ παρά-θηται μοι καὶ περιορισθῇ δημιενθεῖς, οὐκ ἀντώ, ἀλλὰ τῷ δημοσίῳ ὀφειλον ἀποδοῦναι· τοὺς γὰρ κακούργον^{d)} πένεσθαι δεῖ διὰ τὴν τῶν ἡμαρτημάτων κατάπτωσιν.

ἐάν τις ὑποπεσὼν ἐγκλήματι κεφαλικῷ] Κυ-φίλλ. Εἰ ὁ παραθεμένος δεποιητανθῇ, τῷ φίσῳ τὸ πρᾶγμα ἀναβίδοται, εἰ κλέπτης ἀγνοούντι παραθῆται, εἰ μὲν φανῇ διεπότης, αὐτῷ τὸ πρᾶγμα δίδωμι, εἰ δὲ μή, τῷ κλέπτῃ.

Τὸν Ἀνοι. Τῷ δεποιηταὶ οιωπηρῷ δῆμενοις ἐπεται, ὃς βιβ. μη'. τιτ. ιη'. διγ. ο'. καὶ τιτ. κρβ'. διγ. ζ'. καὶ βιβ. θ'. τοῦ καθ. τιτ. με'. διατ. γ'. ἔστι δέ, ὅτε τῆς δεποιητῆς μέρος ὁ βασιλεὺς φιλοτιμεῖται, ὃς βιβ. μη'. τιτ. κ'. διγ. ι'. ἔστι δέ, ὅτε καὶ πάσαν τὴν οὐλαρ, ὃς τιτ. κρβ'. διγ. ιε'.

τὸ Τριφονίος ἤγει τοῦτο. ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν ουναλλαγμά-των ἡ ἐπιζητουμένη καλῇ πίστις ἀκριτεῖ δικαιοσύνην, πότερον ταῦτην κρίνουμεν πρὸς τὸ παθολικὸν καὶ ἔθνικὸν νο-μμον, ἢ πότε τὴν πολιτικὴν καὶ πολιτικῶς δικαιοδοσίαν; οἵον ὑπεύθυνος τις ἐπὶ κεφαλικῷ καταστὶς ἐγκλήματι φ. νομίσματα σοι παρέδειτο, γέγονε δεποιητός καὶ ἐπὶ τὸν φίσον ἡ τού-του τοιτρέχητη περιουσία. πότερον αὐτῷ ἀποδοθῆται χρὴ τὸ δεπότητον, ἡ τὸ φίσον; εἰ μὲν τὸ φίσον καὶ ἔθνικὸν οὐσοτή-σωμεν δίκαιον, τῷ δεδοκότι ἀποκαθίστασθαι τοῦτο χρῆν· εἰ δὲ τὸ πολιτικὸν, τάξιν τε καὶ ἀκριβειαν, μᾶλλον τὸ φίσον παρασχεθῆσεται, ὅπερ καὶ ἀληθές. ὁ γὰρ πακος δημοσίου πολιτευόμενος ὀφείλει πενήν τριχεύθαι, καὶ ἐπέστι τις ουν-τρέχει θεωρία, οἷον ἡγούμενος ἐν ἀγρῷ περιτυχών τιν, ἀφείλετο τὰ τούτον πράγματα. Πέτρον ταῦτα παραδέσθει ἀγνοοῦντι τὴν κακούργιαν. ὁ λαβὼν πότερον τῷ ληστῇ, ἡ τῷ δευτότῃ ἀπο-καταστήσας ταῦτα ὀφείλει, καὶ εἰ μὲν ἔξεισάωμεν καθ' ἑα-τὸν τὸν δόντα καὶ τὸν εἰληφότα, αὐτῇ ἐστὶν ἡ καλὴ πίστις, τὸν ληστὴν ἀναλαμβάνειν, ἡ κατεπιστευσέν· εἰ δὲ τὴν τὸν πα-τὸς πράγματος δικαιοσύνην, τῷ δευτότῃ μᾶλλον παραχθεῖται. ἀποδέχομαι δικαιοσύνην εἶναι ταύτην, ἡτος ἐκάστῳ τῷ οἰκεῖον

tum ab eo, qui depositus, accepit, eoque usus fuit, depositi agitur: si vero signatum, furti agitur.

Qui voluntate deponentis²⁾ rebus apud se depo-L. 29. §. 1. sitis utitur, usuras praestat, ut in ceteris bonae fidei D. XVI. 3. iudiciis.

2) qui voluntate deponentis] Eiusdem. Si iussu meo pecunia, quam apud te deposui, usus fueris, usuras peto.

Finge, depositarium eum non accessisse, sed deposi-torem ei permisisse, si voluerit, uti, quia alioquin mu-tuum esset, ut lib. 12. tit. 1. dig. 19.

Stephani. Ne ita intelligas permissionem, quasi de-ppositor specialiter permiserit et dixerit, utere: alioquin id mutuum esset et stricti juris actio, et usurae in stipulationem non deductae non exigentur: sed veniam utendi ex sententia eius derivabit: fortasse enim deposi-tor dixit, tantundem mihi redde, secundum id, quod a Papiniano dicitur dig. 24.

XXX. Si fideiussor eius, qui depositum suscepit, L. 30. in litis aestimationem damnatus sit, res eius effici-D. eod. tur¹⁾, qui depositum suscepit.

1) res eius efficitur] Stephani. Hoc intellige, si depositarius in possessione rei tunc temporis erat, cum fideiussor condemnatus rei aestimatioinem solvit: nam etiamsi ipse depositarius principaliter condemnatus solvisset, non aliter dominus rei fieret, quam si in pos-sessione rei tunc erat, cum condemnatus solveret, ut disci potest ex his, quae Paulus lib. 2. de iudiciis tit. 1. dig. 46. ait.

Anonymi. Non simpliciter res depositarii efficitur, sed secundum distinctionem lib. 6. tit. 1. dig. 46. 47. positam.

XXXI. Si reus capitalis criminis¹⁾ apud me L. 31. deposituerit, et bonis publicatis deportatus sit²⁾, non D. eod. ipsi, sed fisco depositum reddere debeo: nam mali homi-nes egestate laborare debent ad deterrenda maleficia.

1) si reus capitalis criminis] Cyrilli. Si depositor deportatus sit, res fisco restituuntur. Si fur apud ignorantem deposituerit, si quidem dominus appa-ruerit, ipsi rem reddo; sin minus, furi.

Anonymi. Deportationem tacite bonorum publicatio sequitur, ut lib. 48 tit. 18. dig. 1. et tit. 22. dig. 7. et lib. 9. Cod. tit. 47. const 3. Interdum tamen partem ho-norum deportati Princeps ei largitur, ut lib. 48. tit. 20. dig. 10. interdum autem et omnia bona, ut tit. 22. dig. 15.

Tryphoninus hoc quaerit. Quoniam bona fides, quae in contractibus exigitur, aequitatem summam desiderat, utrum eam aestimabimus ad generale et gentium ius, an vero ad ius civile et praetorium? Veluti reus capitalis criminis depositus apud te centum nummos. Is deportatus est et bona eius ad fiscum delata sunt. Utrumne de-positum huic reddendum est, an fisco? Si quidem na-turale et gentium ius intuemur, ei, qui dedit, id resti-tuentum est: si vero civile ius et ordinem ac strictam rationem, fisco potius praestabitur. Quod et verum est. Nam male meritus publice egestate laborare debet. In-currit et alia inspectio. Veluti latro rure in quandam incidit, et res eius abstulit. Apud Petrum eas depositus malitiam eius ignoramus. Qui accepit, utrum latroni an domino restituere debet? Et si quidem per se dan-tem et accipientem intuemur, haec est bona fides, ut latro ea, quae fidei alterius commisit, recipiat: si vero totius rei aequitatem, domino potius res reddantur. Probo hanc esse iustitiam, quae suum cuique tribuit. Sed si praedo vel fur res filii vel servi mei abstulerit,

x) Sic legendum. Fabr. παρατιθέτος. y) Sic Cod. Coisl. Fabr. δεξάμενος ἡτοι χρησάμενος. z) i. e. Cyrilli. a) Sic Fabr. Cod. Coisl. κρ'. b) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. περιθήηη. c) Sic Fabr. Cod. Coisl. ι'. d) Sic Cod. Coisl. Fabr. κακούς. Postea pro κατάπτωσιν lege vel καταπτέσιν.

ἀπονέμει. εἰ δὲ τοῦ ἐμοῦ οὐκέτου ὁ ληστὴς ἢ ὁ κλέπτης ἀφείλετο πρόγματα, καὶ ἐμοὺς αὐτοὺς ἀγνοῶν ὑπεξούσιος παρεῖλετο μως ταῦτα οὐνέ εἰδότι, ὡς ἐκ τῶν ἐμῶν ὑπεξούσιον ἀφείλετο τὰ παρατεθέντα· τρικαῦτα οὐ μόνον κατὰ τὸ πολιτικὸν καὶ τὸ ἀκούβης, ἀλλ ὅνδε κατὰ τὸ ἔθνικὸν καὶ καθόλου νομίμων παραθήκη τὸ γεγονός ἐστι. τῆς γάρ παραθήκης ἡ ἰσχὺς τε καὶ σύστασις ἐν τούτοις ἐστιν, οὔτε μηδ εἴναι δεσπότην τὸν ὑποδέχομεν τὴν παραθήκην· οὐ γάρ ἔχει τῆς κακῆς πλειστὸς τὸ συνωθεῖσθαι τὸν δεσπότην, αποκαθιστᾶν τῷ κλέπτῃ τὸ πράγμα. [Sch. p. II. 125. sq.]

καὶ περιορισθῆ ὁ δημευθεὶς] † Ζήτει τὸ β'. περ. τοῦ νδ'. τιτ. τοῦ ξ. βιβ. καὶ τὸ ιδ'. καὶ τὸ β'. Θέμα τοῦ αὐτοῦ κεφ. ἀφ' ὧν μάθης, ὅτι ὁ περιορισμὸς καὶ τὴν πολιτείαν καὶ τὴν οὐσίαν ἀπόλλει φησὶ δὲ καὶ τὸ η'. περ. αὐτοῦ· ὁ ἔξοιστος ἀκεραιῶν ἔχει τὴν οἰκείαν καταστασιν. ζῆτει καὶ τὸ ν. περ. τοῦ γα'. τιτ. τοῦ ξ. βιβ. [Sch. o. II. 126.]

L. 31. §. 1. Εἰ δὲ καὶ ληστὴς ἢ κλέπτης ὄγνοοῦντι σοι παρά-D. XVI. 3. θηται, εἰ μὲν ἀπαιτεῖ δεσπότης, αὐτῷ διφέλεις ἀποκαταστήσουι· εἰ δὲ μὴ ἀπαιτεῖ, δεῖ σε τῷ παραθεμένῳ ἀποδοῦνται. εἰ δὲ ὁ ληστὴς ἢ κλέπτης ὡς ἀλλότρια παράθωνται τῷ τὴν κλοπὴν ὑποστάντι, ἢ τῷ πατρί, ἢ τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ, οὐ συνίσταται ἡ περὶ παραθήκης ἀγωγή. ἀλλ ἐι καὶ κατ' ἄγοιαν ὁ δεσπότης ἀποδῷ ὡς παραθήκην, ἔχει ὡς ἀχρεώστητον^{e)}.

ἄγνοοῦντί σοι] † Καλῶς ἀγνοοῦντι· εἰ γάρ ἐν εἰδήσει, ὑπόκειται τῇ περὶ κλοπῆς ἀγωγῇ. [Sch. p. II. 126.]

αὐτῷ διφέλεις ἀποκαταστήσαι] Στεφάνου. "Ινα μὴ ἀφαιρεθῇ ἡτοι στεφηθῆ τοῦ πράγματος ὁ τούτον δεσπότης ἀπὸ τῆς δικαιοτέρας ἐναγωγῆς τοῦ πρωτοτύπου ἐκείνου τε τοῦ ληστοῦ καὶ τοῦ παραθεμένου δικαιοτέροις δέ ἐστιν ἡ ἐναγωγὴ αὐτοῦ, ἐνθα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μονὸν καὶ τοῦ λαβόντος παραθήκην ὀπούμεν, ὡς ἀντέτοι μεμαθηκαίς. εἰ γάρ πᾶσαν αἵτινα τοῦ πράγματος ἔξετασσομεν, τότε δικαίων ἐστι, τῷ δεσπότῃ, παρ οὐ καὶ ἀφροδέθη, τὸ πράγμα δοθῆται. καὶ σημειεῖσθαι, ὅτι ὁ νομικὸς παταύσον τὸ ἐννομὸν δίκαιον τοῦ φυσικοῦ προσκόνει. εἰ δὲ μέχρι τέλους ἀγνοήσας ὁ δεσπότης, οἰκεῖον εἶναι τὸ παρατεθέν αὐτῷ, ἀποδέδωκε τῷ κλέπτῃ, οὐ μέτεται δεπόσιτη, ἀλλ καὶ ἀποδῷ αὐτῷ, ἔχει ἀπετειτον.

τῷ παραθεμένῳ] † Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐκ πακούόγου πράξεως ἔτηροτο ταῦτα. [Sch. q. II. 126.]

καὶ τὸ ἄγοιαν ὁ δεσπότης] † Καλῶς τὸ κατ' ἄγοιάν φησι τοῦ γ'. περ. τοῦ β'. βιβ. τὸ ἐν ἀγροῖς η κατὰ πλάνων διδόμενον ἀπαιτεῖται. καὶ τὸ α'. περ. τοῦ ι'. περ. τοῦ κδ'. βιβ. ὁ ἐν ἀγροῖς, οὐ μήρος ὁ ἐν εἰδότοις καταβαῖλων μή κρεωστούμενον ἀναλαμβάνει. [Sch. r. II. 126.]

ἔχει ὡς ἀχρεώστητον]^{f)} † Μή σοι ἐνατιωθῇ διὰ τοῦ κονδικτίου ἀπαιτεῖσθαι λέγων ἐπὶ τῷ δούναι τὴν παραθήκην· ἀμούσει μὲν γάρ ὁ κονδικτίους, δύνατος δὲ καὶ διὰ τῆς πρωτοτύπου ἀγωγῆς ἀπαιτεῖται· οὕτω γάρ ἐστινεύει η ἐν τῷ γ'. περ. κειμένη παραγγοφή. η εἰπέτ) καὶ οὔτως, οὗ ἐνέχεται μὲν τῇ δεπόσιτον, διὰ δὲ τοῦ ἱδεβίτου κονδικτίου. [Sch. s. II. 126.]

L. 32. λβ'. g) 'Ο μὴ τῆς παραθήκης ὡς τῶν οἰκείων^{h)}
D. eod. ἐπιμελούμενος δόλον ποιεῖ.

ὅ μὴ τῆς παραθήκης]ⁱ⁾ Σημείωσαι, ὅτι τουατηρη ἀπαιτεῖται ὁ δεπόσιτος περὶ τὸ δεπόσιτον σπουδῆν, οἷαν ἐπὶ τοῖς οἰκείοις τίθεται πράγμασιν.

Σημείωσαι αὐτὸν· πάντα γάρ λανθάνει.

Στεφ. Σημείωσαι ἐνταῦθα, ὅτι ἡ λάτα· κούλπα τῷ δόλῳ προσέστηκε, καὶ ὅτι λάτιν κούλπαν δοκεῖ τις ποιεῖν, ἐνθα μὴ καὶ οἰκείαν δίναμιν ἐπιμελεῖται τοῦ παρατεθέντος αὐτῷ πράγματος. σημείωσαι αὐτό.

L. 33. λγ'. i) Λοῦλός σου μετ' ἔμοις χοήματα μεσεγγυητῆ
D. eod. παρεῖλετο ἐφ' ὧ, εἰ μὲν ἀποδέξεις αὐτὰ εἶναι σά, ἀποδοθάσι σοι· εἰ δὲ μήγε, ἔμοι. ἔχεις κατὰ τοῦ μεσεγγυητοῦ τὴν περὶ τῶν^{k)} ἀποκρυβέντων πραγμάτων

et ignorans, eos in mea potestate esse, ea apud me ignorantem, res depositas his, qui sub mea potestate sunt, ablatas esse, deposuerit, tunc nec ex mero iure civili, nec iure communi et gentium id quod factum est, depositum est. Depositum enim potestas et constitutio in his est, ut qui depositum suscipit, dominus non sit: non enim est ex bona fide, rem suam dominum praedoni restituere compelli.

2) et bonis publicatis deportatus sit] Quaere cap. 2. tit. 54. lib. 60. et cap. 14. et 15. et them. 2. eiusdem capitinis, ex quibus disces, deportatione et civitatem et bona adimi. Ait quoque cap. 18. eiusdem: relegatus integrum suum statum retinet. Quaere et cap. 50. tit. 51. lib. 60.

Sed et si latro vel fur apud te insciūm³⁾ deportuerit, si quidem dominus petat, ipsi debes restituere⁴⁾: si non petat, depositario⁵⁾ reddere debes. Si vero latro vel fur quasi aliena depositarint apud eum, qui furtum passus sit, vel patrem aut dominum eius, depositi actio non consistit. Sed etsi per ignorantiam dominus⁶⁾ tanquam depositum restituerit, velut indebitum habet⁷⁾.

3) apud te insciūm] Recte *insciūm*: nam si sciērit, tenetur furti actione.

4) ipsi debes restituere] Stephani. Ne re priuētur eius dominus ob iustiorem principalis illius, latronis scilicet, qui et deposituit, actionem. Iustior autem actio eius est, si personam eius tantum et eius, qui depositum suscepit, spectamus, ut supra didicisti. Nam si totam rei causam aestimaverimus, tunc aequum est, domino rem redi, cui et ablata est. Et observa, Iurconsultum ubique ius civile naturali praeferre. Sed si usque ad extremum dominus ignorans, rem depositam suam esse, eam furi restituerit, depositi actio non nascitur, sed licet ei reddiderit, tamen repetitionem habet.

5) depositario] Licit facto scelestissimo haec quaesierit.

6) per ignorantiam dominus] Recte ait, *per ignorantiam*. Caput 53. tit. 3. lib. 2.: Quod per ignorantiam seu per errorem datum est, repetitur. Et cap. 1. tit. 6. lib. 24.: Qui ignorans, non etiam qui sciens indebitum solvit, repetit.

7) velut indebitum habet] Nec pugnare tibi videatur, quod ait, condicione peti, ut detur depositum: nam competit quidem *condicō*, sed principali quoque actione, quae data sunt, peti possunt: sic enim interpretatur adnotatio cap. 13. apposita. Vel dicas, teneri quidem ex causa depositi, sed condicione indebiti.

XXXII. Qui non eandem depositis rebus¹⁾, quam suis, adhibet diligentiam, dolo facit.

1) qui non eandem depositis rebus] Nota, eandem a depositario in deposito exigi diligentiam, quam in rebus suis adhibet

Nota hoc: valde enim latet.

Stephani. Nota hoc loco, latam culpam dolo similem esse, et latam culpam committere eum, qui non, uti potest, rei depositae curam gerit. Nota hoc.

XXXIII. Servus tuus¹⁾ mecum pecuniam sequestro depositus, ut, si quidem eam tuam esse probasses, tibi redderetur: sin minus, ut mihi redderetur. Adversus sequestrem ad exhibendum actionem habes, et

e) Sic recte Cod. Coisl. Fabr. χρέος. f) Sic legendum. Fabr. εἰπε. g) Sic Fabr. Cod. Coisl. λα'. Cap. 32. legitur in Syn. p. 155. et apud Harm. III. 9. §. 14. h) Sic Cod. Coisl. Sed Fabr. Syn. Harm. θλων. i) λγ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. Nota postea legi ἀποδοθῶσι, cum ἐφ' ὧ postulet ἀποδοθῆναι. k) τῶν Cod. Coisl. Deest apud Fabr.

ἀγωγήν, καὶ τὴν ἀγωγὴν τὴν τὸ ὕδιον ἀπαιτοῦσαν· χείρονα γὰρ ὁ δοῦλος σον ποιῆσαι τὴν αἴρεσίν σου παρατιθέμενος¹⁾ οὐδὲν ναται.

δοῦλος σου] Τοῦ Ἀρων. Ἀνάγνωσθι βιβ. ι. τιτ. δ'. διγ. ε. θεμ. α. καὶ βιβ. ιθ. τιτ. β'. διγ. ια. θεμ. γ.

χείρονα γάρ] Διεφ. Σημείωσαι καὶ ἐνταῦθα, ὅτι οὐ δύναται ὁ οἰκεῖης^{m)} τοῦ δεσπότου τὴν αἴρεσιν.

λδ'.ⁿ⁾ Ο μὴ ἀνασχόμενος δοῦλοι τὴν παραθήκην^{o)}, ἔως οὖν λάβῃ νομίσματα, ἐνέχεται τῇ περὶ^{p)} παραθήκης ἀγωγῇ, καὶ εἰ τὰ μάλιστα χωρὶς ὑπερθέσεως ἀποδῷ τὸ παρατεθὲν^{q)} ἀκέραιον.

ἐνέχεται τῇ περὶ παραθήκης ἀγωγῇ] Κινέται δὲ καὶ οὗ τοῦφτεμ κανόνι μονικτίμος, ὡς ἔγρας ἐν τῷ α. βιβ. τοῦ παροντος συντάγματος τιτ. ε. διγ. β'. τοῦτο δὲ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῆς λοιπᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἔμπτο κρατεῖ, ὡς ὁ Παῦλος ἐν τῷ τελευτ. τοῦ εἰσημένου βιβ. καὶ τιτ. φθίσας ἐδίδαξεν.

λε'.^{r)} Η μὲν τυχηὸν περίστασις οὐ κινδυνεύεται τῷ λαβόντι τὴν παραθήκην· μόνον γὰρ δόλον καὶ μεγάλην ἀμέλειαν ἀπαιτεῖται, ἐν ᾧ μηδὲν ἰδικάτερον συνεφανῆθη, εἰ δὲ νεμέμενος τὰ πρόγματα ὁ κληρονόμος τοῦ λαβόντος τὴν παραθήκην κρύπτει αὐτά^{s)}, ἢ δόλῳ ἐπαύσατο νέμεοθαν, κατέχεται καὶ τῇ παραθήκης ἀγωγῇ, καὶ τῇ περὶ ἀπαιτήσεως τοῦ πρόγματος ἀγωγῇ^{t)}, καὶ τῇ περὶ ἀποκριβέντων προγμάτων ἀγωγῇ.

ἢ μὲν τυχηὸν περίστασις] † Τυχὸν ἐξ ἐπιδομῆς ληστῶν ἢ ἄλλον τυχηὸν ἀποτελέσματος. [Sch. u. II. 126.]

μόνον γάρ δόλον] Θεοδόρου. Λόλοιος καὶ κοίλην ἀπαιτεῖ ἢ δεπόσιτοι· τυχηὸν γάρ ἔπειτο συμφάνων οὐκ^{u)} δηλονότι, εἰ μὴ ἄρα καὶ διάστιχον τῆς πη. νεαρός, ἢν καὶ ἀνάγνωσθι. ὄμοιον ἔγρας ἐν τῷ α. διγ. τοῦ ιχ. τιτ. τοῦ παροντος βιβ. ἐπὶ τῇ κομιδούτι. δηνατόν γάρ ἀπὸ ουμφάνων καὶ τὰ τυχηὸν κινδυνεύεσθαι τῷ λαβόντι τὴν παρα-

θήκην.

καὶ μεγάλην ἀμέλειαν^{v)}] † Καὶ αὐτῇ γὰρ δόλος ἐστιν, ὡς βιβ. β'. τιτ. β'. κεφ. οις. τοντέστι πλησιάζουσα τῷ δόλῳ δραμνῦμα, ἢν θεματίζει τὸ κεφάλαιον τούτου τοῦ τίτλου λθ', ὅταν ὁ δεπόσιτας οὐκ ἐπιμελεῖται τῆς παραθήκης, ὡς τῶν ὕδων. σημειώσαι, μεγάλην ἀμέλειαν ἀπαιτεῖται ὁ δεπόσιτας, ὡς βιβ. μδ'. τιτ. κα. κεφ. ε. θεμ. γ. καὶ βιβ. ιδ'. κεφ. α. θεμ. α. καὶ βιβ. β'. τιτ. β'. κεφ. οις. καὶ αγ'. ποὺς τὸ τέλος ὥπερ καὶ ἐρρέθη βιβ. ξ. τιτ. λθ'. κεφ. ζ. χωρίζον τὸν μεγάλην ἀμέλειαν ἀπὸ τοῦ δόλου. ὡφ' οὐ ἐμπίπτει τις τῷ κατὰ μερισμούν τοῦ δραμνούματι, φιλανθρωπεύοντις, ὡς, ἀν μὴν^{w)} ἀπὸ μεγάλης ἀμέλειας των δρόμων γέγονεν, εὐθυνταί οὐτος ὡς ἀδροφόρος, ἀλλ' ὅταν ἀπὸ δόλου προφανῶς ποιήσῃ φόνον. [Sch. u. II. 126.]

ἐν ᾧ μηδὲν ἴδιωτερον συνεφανή^{x)}] † Αννατὸν γάρ ἀπὸ συμφάνων καὶ τὰ τυχηὸν κινδυνεύεσθαι τῷ λαβόντι τὴν παραθήκην. καὶ ἐπὶ τῆς κομιδούτον, ἐὰν συμφανῆθῇ ἀγκαλινεύειν ἐν τοῖς τυχηροῖς, ἔργωται, ὡς κεφ. ε. τοῦ παρωτοῦ τιτ. τούτου τοῦ βιβ. [Sch. x. II. 127.]

καὶ τῇ περὶ ἀπαιτήσεως]^{y)} † Ἐνέχεται τῇ περὶ τοῦ πρόγματος ἀγωγῇ. [Sch. y. II. 127.]

λε'.^{w)} Οἱ τόκοι ἐπὶ τῆς περὶ παραθήκης ἀγωγῆς καὶ ἐπὶ τῶν καλῇ πίστει ἀγωγῶν ἀπὸ ὑπερθέσεως τρέχοντιν.

rei vindicationē: deteriorem enim^{z)} conditionem tuam servus tuus deponendo facere non potest.

1) servus tuus] Anonymi. Lege lib. 10. tit. 4. dig. 5. them. I. et lib. 19. tit. 2. dig. II. them. 3.

2) deteriorem enim] Stephani. Nota et hoc loco, servum deteriorem conditionem domini facere non posse.

XXXIV. Qui depositum restituere differt, donec L. 34. nummos acceperit, depositi actione tenetur¹⁾, quam- D. XVI. 3 vis sine mora depositum incorruptum reddiderit.

1) depositi actione tenetur] Etiam conditione ob turpem causam agitur, ut didicisti lib. I. huius partis, tit. 5. dig. 2. Idem et in locati et in emti actione obtinet, ut Paulus ult. lib. et tit. supradicti antea docuit.

XXXV. Fortuitus casus¹⁾ non spectat ad periculum eius, qui depositum suscepit: dolum enim solum²⁾, et magnam negligentiam³⁾ praestat, si nihil aliud specialiter convenerit⁴⁾. Quodsi heres eius, qui depositum suscepit, res, quas penes se habet, occultet, vel dolo desierit possidere, et depositi, et ad exhibendum actione, et rei vindicatione⁵⁾ tenetur. L. I. C. IV. 34.

1) fortuitus casus] Forte ex incursu latronum vel alio eventu fortuito.

2) dolum enim solum] Theodori. Dolus et culpa in depositi actione praestatur: sed casus fortuitus extra pactum non praestatur: nisi forte secundum distinctiōnem Nov. 88. quam lege. Simile quid didicisti dig. 1. tit. 26. huius libri in commodati actione. Nam ex pacto etiam casus fortuitus ad eum, qui depositum suscepit, pertinet potest.

3) et magnam negligentiam] Haec enim quoque dolus est, ut lib. 2. tit. 2. cap. 226. hoc est, negligentia dolo proxima, quae exponitur cap. 32. huius tituli, cum depositarius non eandem rei depositae, quam suis rebus, adhibet diligentiam. Nota, depositarium magnam negligentiam praestare, ut lib. 44. tit. 21. cap. 5. them. 8. et lib. 14. cap. 21. them. I. et lib. 37. tit. 10. cap. 7. them. I. et lib. 2. tit. 2. cap. 226. et 113. circa finem. Quod et dicitur lib. 60. tit. 39. cap. 7. in quo lata culpa separatur a dolo. Cum quis in legem Corneliam de sicariis incidit, humanius est, ut, si caedes lata culpa facta sit, non coercetur ut homicida, sed cum dolo manifesto caedem fecerit.

4) si nihil aliud specialiter convenerit] Nam ex pacto etiam casus fortuitus ad eum, qui depositum suscepit, spectare potest. Et in commodato, si convenerit, ut periculum ad commodatarium pertineret, pactum valet, ut cap. 5. tit. I. huius libri.

5) et rei vindicatione] Tenetur rei vindicatione.

XXXVI. Usurae¹⁾ in depositi actione et in bona fide iudiciis ex mora currunt²⁾. L. 2. C. eod.

1) Sic recte Fabr. Cod. Coisl. περιτιθέμενος. m) Supplendum χείρονα ποιεῖν, ut iam frater in schedis coniecit. n) Fabr. λδ'. Cod. Coisl. λβ'. o) Sic Fabr. Cod. Coisl. περιθήκην. p) Fabr. add. τῆς, quod deest in Cod. Coisl. q) Sic Fabr. Cod. Coisl. περιτεθέν. r) Sic Fabr. Cod. Coisl. λγ'. In Syn. p. 155. legitur. Apud Harm. III. 9. §. 15. in Suppl. Thes. Meerm. p. 214. versio κατὰ πόδα initii L. I. C. IV. 34. legitur: εἴναι ἐξ ἐπιδομῆς ληστῶν ὁ τὴν παρακαταθήκην λαβόντων ἀπώλεσε τὰ παρακαταθέντα αὐτῷ, οὐ κινδυνεύεται τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ ἢ ἀπώλεια. ὁ γάρ παρακαταθήκην λαμβάνων δόλον μόνον καὶ ὁρθυμάτιν καὶ ἀμέλειαν ἀπαιτεῖται· εἰ μὴ ὅπτως καὶ ἐπεόπλοι τοῦ συνεφανῆθη. Idem I. 1. §. 17. posteriore partem huius L. I. ita exhibet: Εἰναι ἀποκεχρημένος τῇ προφράσει τῆς αἰτίας (leg. cum Gothofredo ληστείας) ἢ ἄλλης τυχηρᾶς περιτάσεως, καὶ ἔχων τὰ παρατεθέντα πρόγματα ὁ κληρονόμος, ἢ κατὰ δόλον πανσύμενος ἔχειν αὐτά, μὴ ἀποκαθίστησιν, ἐνέχεται τῇ ἀγωγῇ τῆς παρακαταθήκης. s) Syn. αὐτήν. t) Verba καὶ τῇ περὶ ἀπαιτήσεως τοῦ πρόγματος ἀγωγῇ desunt in Syn. u) Ductus obscuri et lectu difficiles in Cod. Coisl. Fortasse legendum ἀπαιτεῖ. Frater coniecit ἀπαιτεῖται. Sed praefero ἀπαιτεῖ, referendum ad ἡ δεπόσιτοι. v) Inseram εἰ. w) Sic Fabr. Cod. Coisl. λδ'.

οἱ τόκοι] Θεοδώρου. Ἐπὶ τῆς δεπόστης, ὡςπερ ἐπὶ πάσης βόνα φίδε ἀγωγῆς, δὲ ἀπὸ μόδας τόκος ἀπαιτεῖται, οὐ μὴν ἄλλα καὶ δὲ ἀπὸ συγχοήσεως, τούτῳ γάρ ἐποιεὶ καθ. διγ. τοῦ παρόντος τιτ. οἱ γὰρ ἀμοιβαὶ ἡ φροντὶς, καὶ παρὸν γνωμῆρ τοῦ δεπότον τῆς παραθήτης ἔχοντασι αὐτῇ ὁ δεποστατοῦσις.

Θαλελαῖον^{x)}. Ὁ συγχοήσμενος τοῖς παρατεθεῖσι ἀργυροῖς καὶ κλοπῇ ἀμαρτίαις καὶ ἀπαιτεῖται τὸν ἀπὸ συγχοήσεως τόκον, τούτους τὴν ἀκατοτιαῖν. ἔχει δὲ τὸ κατὰ πόδας οὐτῶς^{y)}. Ἔάν τὴν δεπόστην κινῆς, οὐκ ἀνάξιος τόκους παρασχεθῆναι σοι ἀξιός, ὅποτε δοι ὀφείλει εὐχαριστεῖν, ὃν τῇ φροντὶ ἀγωγῆς ἔνοχον αὐτὸν οὐ ποιεῖς, εἴπερ τὸ οὐτὸ πρᾶγμα τὸ παρατεθέντος τοῦ δεπότον εἰδὼς καὶ προγνωσκών εἰς χρῆσιν ἴδιαν ἔστοιχε καὶ τῷ ὀμαρτιῶμα τῆς κλοπῆς ὑπεισέρχεται. ἐν τούτοις μὲν τὸ κατὰ πόδας οὐν ἥρ δὲ περὶ τῶν ἀπὸ μόδας καὶ γὰρ ἀπὸ συγχοήσεως ἀπαιτεῖται τοὺς τόκους, ἡμεικατοσταῖσιν μέρτοι πιστῶς, οὐκέτι τοὺς ἐν τῷ κλίματι, εἰδὼς καὶ προγνωσκών, εἰ γὰρ ἡληγονόμος ὦν ἡγνόντων, ὥπο παραθήκης εἶναι τὰ νομίσματα, συγχυνοῦσσαι, καὶ πάλιν, εἰ μὴ ἡλπίσε τὸν δεπότην λυπεῖν, οὐ νοεῖται κλέπτειν.

ἀπὸ ὑπερθέσεως τρέχουσιν] + Ἐπεὶ δὲ καὶ πλ. στει ἐστὶν ἡ δεπόστη, τοκον ἀπαιτεῖται ὁ δεποστιώμος ἀπὸ συγχοήσεως, ὡς κεφ. κη'. τούτον τοῦ τιτ. καὶ βιβλίου κη'. τίτλου γ'. κεφ. λβ'. [Sch. z. II. 127.]

L. 4. λζ'.^{z)} Ο δυνάμενος διὸ τῆς περὶ παραθήκης C. IV. 34. ἀγωγῆς τόκοντος ἀπαιτῆσαι, καὶ μόνον τοῦ κεφαλαίου μημονεύσας, οὐ δύναται μετὰ καταδίκην ἴδιαζόντως κινῆσαι περὶ τῶν τόκων· οὐδὲ γάρ δύνεται εἰσὶν ἀγωγαί, μία περὶ τῆς παραθήκης, καὶ ἄλλη περὶ τοῦ τόκου, ἀλλ᾽ ἐν τῇ πρωτοτύπῳ ἀγωγῇ διφτικίῳ τοῦ δικαζοτος^{a)} ὁ τόκος καταφέρεται.

οὐ δύναται μετὰ καταδίκην] μίαν μόνην ἀγωγὴν ἔχει ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ καὶ ἐπὶ τοῖς τόκοις. ἔχει καὶ τῶν περὶ τοῦ κεφαλαίου μὴ ὄψιν μημονεύην καὶ περὶ τῶν τόκων^{b)} ἴδιαζόντως ἐτὴν αὐτὴν ἀγωγὴν γνωμάσαι μετὰ τὴν καταδίκην. μεμνησο τῆς γη'. διατ. τοῦ λβ' τιτ. τοῦ παρόντος βιβλίου, λεγοντος ἐπὶ τῷ βόνα φίδε ἀγωγῶν τυποῦνται οἱ μῆ^{c)} ἐπερωτηθέντες τόκοι ὀφριάτοις τοῦ δικαζοτος, ὅθεν, εἰ μη ποιησεται αὐτῶν μημάνην, τοῦ μεθοδεύοντος, εἰ μὴ ἀραι παρακολουθησάσθαι ἐκκλησιν, τὸ κατὰ πόδας οὐτῶς ἔχει. Εἰ τοῖς παρατεθεῖσιν ἀργυρίοις οὐτοῖς ὁ τάιτα ὑποδεχόμενος ἔχοντα, ἀναμφιβώλως καὶ τόκους ὀφείλει παρασχεῖν. εἰ δὲ, οὐτε τὴν δεπόστη ἀγωγὴν ἔκτινες, μονον τοῦ κεφαλαίου ἔγινετο ἡ καταδίκη, περαιτέρω οὐ δύνασαι τοῦ τόκους κινεῖν. οὐδὲ γάρ δύνεται εἰσὶν ἀγωγαί, ἄλλη περὶ τοῦ κεφαλαίου, καὶ ἄλλη περὶ τοῦ τόκου, ἄλλα μία. εἰς ἡς τῆς καταδίκης γενομένης δευτεροβάθμου, τούτους, εἰς δευτερον κινουμένην ἡ ἀγωγὴ ἐβάλλεται καὶ τῆς ἔτει ιονδικάπια παραγγωφῆς. ἐν τούτοις μὲν τὸ πάσι τοῦ πόδας, καλός δέ εἴπερ ἐβάλλετο θαυμάτηρ, μάλιστα μέν γάρ οὐν εἴτεν, οὐτε ἐσποτήθη τὸ τῶν τόκων κεφαλαίου, ἄλλοι οὐν γέγονεν ἡ καταβολή, καὶ οὐ δύναται κρίσασθαι τῇ β'. ἄλλως τε δέ οὐδὲ κεφαλαίου διόλκησον ἐσωπήθη, ἄλλα μέρος τοῦ ἐνὶς κεφαλαίου, τούτους δὲ τόκος.

L. 5. λη'.^{d)} Εάν τις^{e)} μεσεγγυηθῆ συμβόλαιον, μερι- C. eod. κῆς καταβολῆς ἥδη γενομένης, ἐφ' ὧ, εἰ καταβληθῆ τὸ ὑπόλιτον, δοθῆναι αὐτὸ τῷ χρεώστῃ, δύναται ἔκεινος καταβαλών κινεῖν κατὰ τοῦ μέσου^{f)} τὴν περὶ παραθήκης^{g)} ἀγωγήν. εἰ δὲ καὶ μὴ λαβῇ τὸν χάρτην, δείκνυστο δέ, διτ γέγονεν ἡ καταβολή, καὶ οὐ οὗτως ἔχει τὸ ἀσφαλές.

ἔάν τις μεσεγγυηθῆ συμβόλαιον] Θεοδώρου. Ο λαβὼν πρόματα μέση χειρὶ ἐπὶ την αἴτια, ὀφείλει ἀναδοῦναι

I) usurae] Theodori. In depositi actione, sicut in omni bona fidei iudicio, ex mora usurae praestantur, quin etiam ex versione in usum proprium. Hoc enim effectis dig. 24. huius tituli. Non enim furti actio competit, licet invito domino rei depositae ea depositarius usus sit.

Thalelaei. Qui pecunia apud se deposita utitur, et furtum committit, et usuras propter usum praestat, hoc est, centesimas. Τὸ κατὰ πόδας haec habet: Si depositi experiaris, non immerito usuras tibi praestari flagitas, cum tibi debeat gratulari, quod furti eum actione non facias obnoxium: si quidem qui rem depositam invito domino sciens prudensque in usus suos converterit, etiam in furti delictum incidit. Haec habet τὸ κατὰ πόδας. Constitutio autem de usuris ex mora non agit: nam et propter versionem in usum proprium usurae praestantur a sciente et prudente, sextantes tamen, non eae, quae in regione frequentantur. Nam si, cum heres esset, ignoraret, pecuniam esse ex deposito, ei ignoroscitur, et non creditur furtum committere, nisi speraverit, fore, ut dominus id agre ferret.

2) ex mora currunt] Quoniam autem actio depositi bona fidei est, depositarius usuras praestat, si res depositas in usum suum verterit, ut cap. 28. huius tit. et lib. 23. tit. 3. cap. 32.

XXXVII. Qui depositi actione usuras petere poterat, et sortis tantum mentionem fecit, non potest post condemnationem¹⁾ specialiter usurarum nomine agere: nec enim duas sunt actiones, alia de deposito, alia usurarum, sed in principali actione officio iudicis usurae veniunt.

I) non potest post condemnationem] Unam habet actionem sortis et usurarum nomine. Si de sorte agens usuras non expresse memoraverit, post condemnationem eadem actione de usuris specialiter experiri non potest. Memor sis const. 13. tit. 32. huius libri, quae ait: In bonae fidei iudiciis usurae in stipulationem non deductae officio iudicis definiuntur: ideo, si iudex mentionem earum non fecerit, non exiguntur, nisi appellatio subsecuta sit. Τὸ κατὰ πόδας haec habet: Si deposita pecunia is, qui eam suscepit, usus est, haud dubie et usuras debet praestare. Sed si, cum depositi actione expertus es, tantummodo sortis facta condemnationem est, ultra non potes propter usuras experiri. Nec enim duas sunt actiones, alia sortis, alia usurarum, sed una: ex qua condemnatione facta, iterata, hoc est, iterum instituta actio rei iudicatae exceptione repellitur. Haec habet τὸ κατὰ πόδας. Recte autem dictum est, actionem submoveri: nam non dictum est, silentio usuras esse transmissas, sed condemnationem in eas non esse factam, ideoque iterata actione eum uti non posse. Neque totum id, quod intenderat depositor, silentio transmissum est, sed pars intentionis, id est, usurae.

XXXVIII. Si quis instrumentum apud sequestrem¹⁾, solutione pro parte iam praestita deposuerit, ea lege, ut si residuum solutum esset, id debitori redderetur: si ille solverit, adversus sequestrem depositi actione experiri potest. Quamvis autem instrumentum non receperit²⁾, si tamen probet solutionem factam, ita quoque securus est.

I) si quis instrumentum apud sequestrem] Theodori. Qui res ex quadam causa sequestro deposi-

x) Hoc scholium magis ad I. 3. C. IV. 34. pertinere videtur. Sed haec constitutio tam apud Fabr. quam in Cod. Coisl. omissa est. y) Reliqua deesse in Cod. Coisl. suspicatur frater in schedis mecum communicatis; sed videtur id, quod sequitur in Cod. Coisl., esse τὸ κατὰ πόδας L. 3. C. IV. 34. ideoque cum praecedentibus coniungendum esse. z) λζ'. Fabr. Deest in Cod. Coisl. a) Sic Cod. Coisl. Fabr. δικαιοτοῦ. b) Deesse videtur οὐ δύναται. c) Inserui μή, quod deest in Cod. Coisl. Nam de usuris non promissis sermonem esse facile quisque intelligit, cum usurarum promissio peculiarem gignat actionem, quae sententia de sorte tantum lata non extinguitur. d) λη'. Fabr. Cod. Coisl. λζ'. e) Malum τιν. f) Sic Cod. Coisl. Fabr. μεσεγγυητοῦ. g) Cod. Coisl. Θήκης. Fabr. recte παραθήκης.